

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΟΥ Ν.
ΑΧΑΪΑΣ ΟΠΩΣ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ
"ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ". ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ- ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΑΥΤΗ ΔΟΜΗ ΣΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΝΕΩΝ ΔΗΜΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΟΚΥΨΟΥΝ»**

ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΠΕΤΡΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΚΟΛΛΙΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΗΡΑ

ΠΑΤΡΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΗΣ.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	4
1.1.1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ.....	4
1.1.2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ.....	6
1.2 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ.....	8
1.2.1 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ	10
1.3 ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ.....	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	15
2.2 Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	16
2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ: ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	18
2.4 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.....	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ, ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	22
3.2 ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.....	23
3.3 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	24
3.4 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ.....	25
3.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ.....	25
3.6 ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

4.1 Η ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ	28
4.2 Η ΕΠΑΝΑΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ.....	30
4.3 ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΔΡΑΣΤΙΚΑ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

5.1 ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΡΗΞΕΙΣ ΩΣ ΠΕΛΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ.....	33
5.2 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	36
5.2.1 ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΟΡΟΙ	36

5.2.2 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ, ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	39
5.2.3 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	41
5.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	43
5.4 ΝΕΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ , ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	43
5.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΟΜΕΣ.....	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

6.1 ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ.....	46
---	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΩΝ.....	53
--	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΡΕΥΝΑ

ΕΡΕΥΝΑ.....	77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	90

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΗΣ.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Παρόλο, που οι περισσότεροι που ασχολούνται με την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.), συνήθως αρέσκονται να μιλάνε για το μίζερο παρόν της και το ελπιδοφόρο μέλλον της, πρέπει να γίνει γνωστό ότι η Τ.Α. έχει ένα ένδοξο παρελθόν. Υπάρχουν εκπρόσωποι της Τ.Α. που την «υπηρετούν» σε όλες τις βαθμίδες της με διάφορα αξιώματα, που ισχυρίζονται ότι πιστεύουν και υπηρετούν τον θεσμό, που σαφώς έχει κινηματικά χαρακτηριστικά, υποτιμούν όμως ή δεν αναφέρονται στον κοινωνικό, αναπτυξιακό, συμμετοχικό, προοδευτικό, οικολογικό, επιμορφωτικό, φιλολαϊκό, αποκεντρωτικό ακόμα και τον εθνικοαπελευθερωτικό της χαρακτήρα¹.

1.1.1. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Όταν ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο διαπίστωσε ότι «ου καλόν είναι τον άνθρωπο μόνον» και μερίμνησε για τη σύσταση της πρώτης ανθρώπινης κοινωνίας. Ο άνθρωπος λοιπόν εκ φύσεως κοινωνικός, απεχθανόμενος τον μονήρη βίο, συνέστησε προς εξυπηρέτηση των αναγκών του την πρώτη μορφή της κοινωνίας, την οικογένεια. Η οικογένεια, η πρώτη και φυσική κοινωνία του ανθρώπου, δια των τέκνων αναπτυσσόμενη, πολλαπλασιάσθηκε και σχημάτισε την κοινότητα του

---

¹ Κοσμά Κωνσταντίνα, 2007, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : δομή και λειτουργία στην ευρωπαϊκή προοπτική», Εκδόσεις Πατάκη, σελ 65

γένους. Η πρώτη μορφή κοινότητας στον Ελληνικό χώρο εμφανίστηκε, ίσως προ της 50^{ης} χιλιετηρίδας. Έτσι, με τη μορφή κοινωνικής οργάνωσης σημείωσε στον Ελληνικό χώρο την παρουσία της η τοπική αυτοδιοίκηση. Από τότε μέχρι σήμερα, μορφές και συστήματα τοπικής αυτοδιοίκησης υπήρξαν θα λέγαμε αναρίθμητα.

Ιδρυτής της πρωτόθετης τούτης οργάνωσης μπορεί να θεωρηθεί ο Θησέας, σαν ιδρυτής του δήμου της αρχαίας Αθήνας και θεμελιωτής της δημοκρατίας. Από το θεσμό του δήμου γεννήθηκε η δημοκρατία και η συνέλευση του λαού (Εκκλησία του Δήμου), θεσμός στη συνέχεια πανελλήνιος, που ήταν η συνέλευση των πολιτών στις πόλεις της αρχαίας Ελλάδας για την άσκηση των δικαιωμάτων και των καθηκόντων τους που πήγασαν από το δημοκρατικό πολίτευμα. Η μορφή του δήμου που καθιέρωσε ο Κλεισθένης τελειοποιήθηκε την εποχή του Περικλή. Ο δήμος σαν μικρογραφία της πολιτείας, είχε δικές του αρχές, διοίκηση και δική του περιουσία, δηλαδή δική του "τοπική αυτοδιοίκηση". Το δήμο τον αποτελούσαν οι δημότες, ο λαός.

Η χώρα μας, με την αναγκαστική συμμετοχή της στους εμφυλίους πολέμους των Ρωμαίων, έζησε μεγάλες συμφορές και εξαθλίωση, ενώ οι ελληνικοί δήμοι έχασαν την πολιτική τους σημασία, αν και συνέχισαν να υπάρχουν ως τοπικοί οργανισμοί. Κατά τη Βυζαντινή εποχή, η συγκεντρωτική πολιτική του Μεγάλου Κωνσταντίνου έπληξε τους κοινοτικούς θεσμούς και οι δήμοι είχαν μόνο διακοσμητικό χαρακτήρα. Με την αύξηση της γαιοκτησίας αναπτύχθηκαν κοινότητες που τις διοικούσαν οι τοπικοί άρχοντες, οι δυνατοί, που είχαν αποκτήσει μεγάλο πλούτο και εξουσία. Η κακοδιοίκηση, η οικονομική αφαίμαξη του λαού και οι "τοπικοί τύραννοι" είχαν καταστήσει τον ελληνισμό ανίσχυρο να

προβάλει οποιαδήποτε αντίσταση κατά των επερχόμενων Σταυροφοριών².

1.1.2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΑ ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Με το βασιλικό διάταγμα της 27ης Δεκεμβρίου 1834 η χώρα χωρίστηκε σε νομούς (δέκα στην αρχή) και σε επαρχίες. Επίσης, καταργήθηκαν οι κοινότητες, που από τα χρόνια της τουρκοκρατίας υπήρχαν, και οι οικισμοί που τις απάρτιζαν συνενώθηκαν σε δήμους τριών διαφορετικών τάξεων, ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Οι νομάρχες υπάγονταν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου των Εσωτερικών και διορίζονταν από αυτό. Οι δήμοι είχαν αρκετές αρμοδιότητες, με κυριότερες: την στοιχειώδη εκπαίδευση (απ' όπου και «δημοτικά» σχολεία), την αστυνόμευση και την στρατολόγηση. Τα δημοτικά συμβούλια εκλέγονταν από τους δημότες, αλλά ο δήμαρχος επιλεγόταν από το νομάρχη, από κατάλογο υποψηφίων που συνέτασσε το δημοτικό συμβούλιο.

Η ριζικότερη προσπάθεια αναμόρφωσης του αυτοδιοικητικού συστήματος έγινε από τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1912. Με το οργανωτικό σχήμα που εισήγαγε ο νόμος ΔΝΖ/1912 «Περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» κατακερματίστηκαν οι δήμοι και δημιουργήθηκαν χιλιάδες κοινότητες σε ολόκληρη την επικράτεια. Οι κοινότητες αυτές, μικρές, θνησιγενείς και χωρίς πόρους, κατέληξαν να λειτουργούν σαν τοπικά παραρτήματα της κρατικής γραφειοκρατίας (έκδοση πιστοποιητικών και ληξιαρχικών πράξεων) αντί να αποτελούν ζωντανά κύτταρα οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και προόδου.

---

² Κοσμά Κωνσταντίνα, 2007, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : δομή και λειτουργία στην ευρωπαϊκή προοπτική», Εκδόσεις Πατάκη, σελ 67

Η κατάσταση στο χώρο της τοπικής διοίκησης παρέμεινε στα ίδια γενικά πλαίσια και στα επόμενα χρόνια. Η μεταξική δικτατορία, η Απελευθέρωση, ο Εμφύλιος, η Δικτατορία και, στη συνέχεια, η Μεταπολίτευση, ελάχιστα επέδρασαν στα αυτοδιοικητικά πράγματα. Εντωμεταξύ, όμως, η Ελλάδα είχε αλλάξει εντελώς και, το βασικότερο, η αστυφιλία είχε ερημώσει την ύπαιθρο. Οι γερασμένοι και ολιγάριθμοι πληθυσμοί των κοινοτήτων και το πολύπλοκο και αναποτελεσματικό γραφειοκρατικό σύστημα στραγγάλιζε τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες και απέτρεπε την κοινωνική και οικονομική πρόοδο³.

Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία το 1981, σηματοδότησε την αλλαγή στο θεσμικό χάρτη της τοπικής διοίκησης. Με μια σειρά από θεσμικές παρεμβάσεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες, και από διαδοχικές κυβερνήσεις, επιχειρήθηκε – και συνεχίζεται και στις μέρες μας – η τρίτη ριζική αναμόρφωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Με το νόμο 1235/1982 αναβαθμίστηκε και επανήλθε ο ξεχασμένος θεσμός των νομαρχιακών συμβουλίων που πρώτος είχε καθιερώσει ο Χαρίλαος Τρικούπης. Στη συνέχεια, με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987, η επικράτεια χωρίστηκε σε δεκατρείς περιφέρειες. Με το νόμο 1878/1990 και στη συνέχεια με το νόμο 2218/1994 το σύνολο των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας μεταβιβαζόταν στην αιρετή πλέον, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και στα όργανά της: το Νομάρχη, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και τις Νομαρχιακές Επιτροπές.

Το 1997 ψηφίστηκε ο νόμος 2539/1997, γνωστότερος ως Πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας». Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης επανακαθορίστηκαν με πληθυσμιακά και χωροταξικά κριτήρια (όχι πάντοτε ξεκάθαρα). Ειδικότερα, **το πρόγραμμα**

---

³ Παπαδημητρίου Γιώργος, 1993, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία», Εκδόσεις Επίκεντρο, σελ 58

«Καποδίστρια» και οι μεταγενέστερες μικρές τροποποιήσεις του δημιούργησαν 901 δήμους και 130 κοινότητες, από τους 369 δήμους και τις 5.554 κοινότητες της απογραφής του 1991. Οι 748 από τους καποδιστριακούς δήμους προήλθαν από τη συνένωση δήμων και κοινοτήτων, δυο κοινότητες αναγνωρίστηκαν ως δήμοι και σε 151 δήμους δεν σημειώθηκε καμιά αλλαγή. Όσον αφορά τις κοινότητες, οι 108 παρέμειναν αμετάβλητες και 22 προέκυψαν από συνένωση άλλων κοινοτήτων.

Στη σύγχρονη Ελλάδα, το υπόλοιπο περιφερειακό διοικητικό σύστημα έχει ως εξής:

Η χώρα χωρίζεται σε δεκατρείς περιφέρειες και πενήντα νομούς. Τα όρια των νομών, γενικά ορίζουν και τα διοικητικά όρια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων που αποτελούν τους οργανισμούς τοπικής διοίκησης δεύτερου βαθμού. Από την παλιότερη διοικητική διαίρεση των νομών σε επαρχίες, η οποία καταργήθηκε, ωστόσο, με τον «Καποδίστρια», εξακολουθούν να υφίστανται δεκαοχτώ επαρχεία, από τα οποία τέσσερα στην ηπειρωτική χώρα και δεκατέσσερα στη νησιωτική⁴.

1.2 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού βρίσκει συνταγματική θεμελίωση στο άρθρο 102 του Συντάγματος του 2001.

Ειδικότερα με το άρθρο αυτό:

---

⁴ Παπαδημητρίου Γιώργος, 1993, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία», Εκδόσεις Επίκεντρο, σελ 59

α) Κατοχυρώνεται το τεκμήριο αρμοδιότητας των Ο.Τ.Α. για τη διοίκηση τοπικών υποθέσεων.

β) Κατοχυρώνονται οι δύο βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και καθίσταται ανεπίτρεπτη η δημιουργία Ο.Τ.Α. Γ' βαθμού.

γ) Διευκρινίζεται ότι οι Ο.Τ.Α. έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια με την έννοια ότι έχουν αρμοδιότητα να αποφασίζουν με δικά τους όργανα για τις τοπικές υποθέσεις, στο πλαίσιο των κανόνων που καθορίζουν την οργάνωση και λειτουργία τους.

δ) Περιορίζονται τα όρια της κρατικής εποπτείας επί των πράξεων των Ο.Τ.Α. σε έλεγχο νομιμότητας και καθιερώνεται η πρωτοβουλία και ελευθερία στη δράση των Ο.Τ.Α..

ε) Καθορίζεται η υλική αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α. στις τοπικές υποθέσεις και εξουσιοδοτείται ο νομοθέτης να καθορίσει το εύρος, τις κατηγορίες και την κατανομή των αρμοδιοτήτων στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

στ) Υποδεικνύεται στο Κράτος να εξασφαλίζει οικονομικούς πόρους για την ολοκλήρωση της αποστολής των Ο.Τ.Α..

ζ) Προβλέπεται η δυνατότητα σύστασης συνδέσμων Ο.Τ.Α.⁵.

---

⁵Σωτηρέλλης Γιώργος, 2006, «Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Παπαζήση, σελ 87

1.2.1 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΟΤΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 102 § 2 του Συντάγματος, οι αρχές των ΟΤΑ εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Είναι λοιπόν εμφανής η δημοκρατική συγκρότηση και νομιμοποίηση των οργάνων των ΟΤΑ. Η τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα ήταν πάντοτε ένας θεσμός με έντονη πολιτική νοηματοδότηση. Η ελληνική αυτοδιοίκηση από τα πρώτα χρόνια εμφάνισής της συνδέθηκε με τη 'δημοκρατική αρχή' και καθιερώθηκε ως ο θεσμός που πραγματώνει την λαϊκή κυριαρχία σε τοπικό επίπεδο. Ο αιρετός χαρακτήρας των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης εξυπηρετεί καλύτερα τους σκοπούς του κράτους στο τοπικό επίπεδο, καθώς τα όργανα αυτά εκλέγονται άμεσα από τους κατοίκους, και γνωρίζουν καλύτερα τις ανάγκες και τα προβλήματά τους⁶.

1.3 ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ασκείται συνεχώς τα τελευταία χρόνια μια κριτική, η οποία επικεντρώνεται κυρίως σε θέματα αποτελεσματικότητας και διαφάνειας. Έγινε μια διαρκής προσπάθεια για συνενώσεις των δήμων και για την κατάργηση των κοινοτήτων. Αυτό έγινε αρχικά μέσα από τα σχέδια για τις εθελοντικές συνενώσεις των δήμων και κοινοτήτων στη δεκαετία του 80 και στη συνέχεια το 1997-1998 με την εφαρμογή του προγράμματος «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ», με τον οποίο είχαμε την κατάργηση της συντριπτικής πλειοψηφίας των κοινοτήτων και την αναγκαστική συνένωσή τους σε δήμους. Στη

---

⁶ Σωτηρέλλης Γιώργος, 2006, «Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Παπαζήση, σελ 88

μεταρρύθμιση αυτή, είχε, μεταξύ των άλλων, προβληθεί ότι με τη σύσταση των νέων δήμων, που θα προκύψουν από τις αναγκαστικές συνενώσεις, θα υπάρξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και λιγότερος τοπικισμός.

Διαδοχικές Κυβερνήσεις επιχείρησαν από το 1981 να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της πολυδιάσπασης:

- ❖ Με τις (ασχεδιάστες και εθελοντικές) συνενώσεις και τους αναπτυξιακούς συνδέσμους του Ν. 1416/1984.
- ❖ Με τις (σχεδιασμένες αλλά εθελοντικές) συνενώσεις του Ν. 1622/1986.
- ❖ Με τα συμβούλια περιοχής του Ν. 2218/1994.

Οι μεταρρυθμιστικές αυτές προσπάθειες είχαν θετική κατεύθυνση, αλλά δεν είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα διότι:

1. Η υλοποίηση της μεταρρύθμισης (συνεργασίας και συνένωσης) ανατέθηκε στους ίδιους τους Ο.Τ.Α., ενώ είναι - ουσιαστικά και νομικά - ευθύνη της Πολιτείας ("κρατική υπόθεση")
2. Οι θεσμικές ρυθμίσεις δεν συνοδεύτηκαν από μεσοχρόνιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα υποστήριξης των νέων θεσμών και τα αναγκαία μέτρα πολιτικής⁷.

Το πρόγραμμα «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» (νόμος 2539/1997) είχε τα εξής χαρακτηριστικά:

- Οι κοινότητες καταργούνται υποχρεωτικά και συνενώνονται σε ένα ευρύτερο δήμο. Μάλιστα για να αποφύγουν το ενδεχόμενο προσφυγών στη Δικαιοσύνη, η κατάργηση τους ορίζεται συγκεκριμένα στο νόμο

---

⁷ Κοσμά Κωνσταντίνα, 2007, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : δομή και λειτουργία στην ευρωπαϊκή προοπτική», Εκδόσεις Πατάκη, σελ 75

2539/1997, ποιοι δηλαδή δήμοι και κοινότητες καταργούνται και σε ποιο νέο δήμο συνενώνονται.

- Η κοινότητα όμως, με την κατάργησή της, χάνει τα ουσιαστικότερα χαρακτηριστικά της: **την αυτονομία της, το νομικό της χαρακτήρα, εφόσον παύει πλέον να είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, τον προϋπολογισμό της, την αυτοδιοίκησή της, μέσα από αιρετά όργανα (κοινοτικά συμβούλια) που αποφασίζουν για τις υποθέσεις του συγκεκριμένου χωριού.**

- Οι δήμοι και οι ελάχιστες πλέον κοινότητες που προέκυψαν από τις αναγκαστικές συνενώσεις, καθίστανται από την έναρξη της λειτουργίας τους **«καθολικοί διάδοχοι των καταργούμενων δήμων και κοινοτήτων και υπεισέρχονται αυτοδικαίως και χωρίς καμιά άλλη διατύπωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων και κοινοτήτων»** (παρ. 11 του άρθρου 2 του νόμου 2539/1997).

- **Η κοινότητα καταργείται και σε επίπεδο ορολογίας και μετατρέπεται σε «δημοτικό διαμέρισμα» και αργότερα σε «τοπικό διαμέρισμα».** Έτσι, ορίζεται ότι η εδαφική περιφέρεια κάθε καταργούμενου ΟΤΑ αποτελεί **«υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας και προσδιορίζεται από τον όρο “δημοτικό ή κοινοτικό διαμέρισμα” το οποίο περιλαμβάνει και τον πληθυσμό του καταργηθέντος ΟΤΑ ή προσαρτηθέντος συνοικισμού»** (παρ. 10 του άρθρου 2 του νόμου 2539/1997). Καταργείται η κοινότητα ως όρος και από το Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 2001.

- Σε κάθε πρώην κοινότητα, δηλαδή σε επίπεδο δημοτικού διαμερίσματος, στη θέση, υποτίθεται των Κοινοτικών Συμβουλίων, **προβλέπεται η λειτουργία των «Τοπικών Συμβουλίων»** (άρθρο 6 του νόμου 2539/1997). **Το «Τοπικό Συμβούλιο», αποτελεί μια καρικατούρα**

τοπικής εξουσίας. Οι υποχρεωτικά προβλεπόμενες από το νόμο αρμοδιότητες υπέρ των τοπικών συμβουλίων, περιορίζονται ουσιαστικά στο δικαίωμα γνώσης «των οικονομικών και τεχνικών στοιχείων που αφορούν τη μελέτη και εκτέλεση των έργων και προγραμμάτων», στο δικαίωμα παρακολούθησης της υλοποίησης έργων και προγραμμάτων, στο δικαίωμα εκφοράς γνώμης και διατύπωσης προτάσεων προς το δημοτικό συμβούλιο.

- Προβλεπόταν επίσης και η μεταβίβαση και ορισμένων άλλων αρμοδιοτήτων στα Τοπικά Συμβούλια, η οποία όμως ανήκε στη διακριτική ευχέρεια του Δήμου, στον οποίο υπάγονταν το Τοπικό Συμβούλιο. Στην πράξη ελάχιστες φορές παραχωρήθηκαν οι επιπλέον αυτές αρμοδιότητες, ενώ τα Τοπικά Συμβούλια στην ουσία έχουν πάψει να λειτουργούν από το 1999.

Η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από την πολυδιάσπαση της Πρωτοβάθμιας Τ.Α. σε 5.318 Κοινότητες και περίπου 200 μικρούς Δήμους, με αποτέλεσμα:

α) Αδυναμία των Ο.Τ.Α. να αντεπεξέλθουν στην αποστολή τους, όπως αυτή ορίζεται από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία, και ειδικότερα:

- ⊗ στον πολιτικό ρόλο τους (αναποτελεσματική πολιτική εκπροσώπηση των μικρών χωριών)
- ⊗ στον διοικητικό ρόλο τους (αδυναμία παροχής επαρκών υπηρεσιών στους πολίτες)
- ⊗ στον αναπτυξιακό ρόλο τους (περιορισμένη συμμετοχή στις διαδικασίες της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης)

β) Πολυδιάσπαση και επομένως μη αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού.⁸

---

⁸ <http://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Οι αρμοδιότητες που δόθηκαν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ήταν εξαρχής σε μεγάλο βαθμό γραφειοκρατικού διεκπεραιωτικού χαρακτήρα, που δυσχέραναν την αποτελεσματικότητα του θεσμού, παρά τις προσπάθειες των αιρετών, οι οποίοι με περιορισμένα μέσα και προσωπικό, προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις. Η ανάγκη για συγκρότηση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης στο επίπεδο μίας μεγαλύτερης ενότητας προκύπτει πλέον πειστικά:

Οι εξελίξεις απέδειξαν ότι η συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης στα όρια των σημερινών νομών καθιστά ανέφικτη την ανάληψη της ευθύνης για το σχεδιασμό και την άσκηση μιας ολοκληρωμένης πολιτικής για την ανάπτυξη στην περιοχή τους. Η άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής προϋποθέτει ευρύτερες ενότητες.

Η αναδιάταξη των δήμων σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες που αναλαμβάνουν περισσότερες αρμοδιότητες επιβάλλει την αναδιάταξη του δεύτερου βαθμού σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες, ώστε να είναι σε θέση να αναλάβουν νέες αρμοδιότητες, ιδίως στην ανάπτυξη.

Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση στα όρια των νομών αποδείχθηκε ότι δυσκολεύει την αποτελεσματική συμμετοχή στα ευρωπαϊκά όργανα, όπως την Επιτροπή των Περιφερειών, στα οποία οι περιφέρειες των άλλων κρατών – μελών έχουν ουσιαστικό ρόλο και λόγο.

Όλα τα παραπάνω επιβάλλουν τη συγκρότηση του δεύτερου βαθμού της αυτοδιοίκησης σε ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες που επιτρέπουν ένα νέο ρόλο στο θεσμό.

Για τους λόγους αυτούς η Νέα Αρχιτεκτονική κινείται σε δύο άξονες: αφενός στην ανασυγκρότηση των δευτεροβάθμιων ΟΤΑ σε επίπεδο Περιφέρειας, αφετέρου στη ριζική εσωτερική αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με την αποφασιστική ενίσχυσή της με τους απαραίτητους πόρους, ανθρώπινους και οικονομικούς, για την εκπλήρωση της αποστολής της.

2.2 Η ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι νέες Δευτεροβάθμιες Αυτοδιοικήσεις προέρχονται από τη συνένωση των υφισταμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες καταργούνται. Η εδαφική περιοχή των νέων οργανισμών περιλαμβάνει το άθροισμα της εδαφικής περιοχής των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία, δηλαδή ένα σύνολο 76 διοικητικών ενοτήτων, εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών.

Στα όρια αυτά συγκεντρώνονται τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και υλοποίηση της αναπτυξιακής πορείας, της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής. Εξυπηρετείται, επίσης, η αποτελεσματικότερη υπεράσπιση και διεκδίκηση των συμφερόντων των Ελληνικών περιφερειών στα αρμόδια όργανα της ΕΕ (Επιτροπή των Περιφερειών κ.ο.κ.). Θεμελιώνεται, έτσι, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση με άμεσα αιρετό περιφερειακό συμβούλιο και άμεσα αιρετό περιφερειάρχη και με ενσωματωμένους ως διαμερίσματα τους σημερινούς νομούς, που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο με καθορισμένο αριθμό συμβούλων ανάλογα του πληθυσμού κάθε νομού.

Στην περιφερειακή αυτοδιοίκηση μεταφέρονται εκείνες οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς επίσης και αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, εκτός από όσες, έχοντας αμιγώς κρατικό χαρακτήρα, παραμένουν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση.

Η θεμελίωση Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης:

- διασφαλίζει την αντιστοίχιση του θεσμού στις νέες λειτουργικές κλίμακες που έχουν δημιουργηθεί, μετά την ολοκλήρωση νέων δικτύων μεταφορών και άλλων υποδομών, με βάση τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις των τελευταίων ετών, οι οποίες έχουν μεταβάλει την οικονομική και κοινωνική γεωγραφία της χώρας.
- οδηγεί, επιπλέον, σε οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωση δυνάμεων, τηρεί δηλ. όρους απαραίτητους για την αποφασιστική βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της.
- εξασφαλίζει την απαραίτητη κλίμακα ώστε να αναλάβει σημαντικές αναπτυξιακές λειτουργίες.
- επιτρέπει τη μεταβίβαση και πρόσθετων αρμοδιοτήτων που ανήκουν σήμερα στις κρατικές Περιφέρειες, σε άλλους κρατικούς φορείς ή ακόμη και στο κεντρικό κράτος, με αποτέλεσμα να μειωθούν έτσι τα επίπεδα και η πολυπλοκότητα άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών, προς όφελος του πολίτη, της Πολιτείας, αλλά και της οικονομίας.

Ειδικά για τους πολίτες της περιφέρειας, η δημιουργία και αποτελεσματική λειτουργία ενός ισχυρού αυτοδιοικητικού θεσμού, με πλειάδα αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακές ευθύνες, φέρνει κοντά τους τη διοίκηση, ώστε να πάψουν να υποχρεώνονται να απευθύνονται στο κέντρο για πολλές σημαντικές υποθέσεις τους. Από την άλλη πλευρά, η

ανάληψη αναπτυξιακών ευθυνών από έναν ισχυρό αιρετό θεσμό, καθιστά τους πολίτες της περιφέρειας «κύριους του οίκου τους».

2.3 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ: ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Με την ανασυγκρότηση του δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης σε λιγότερες και ισχυρότερες μονάδες, ενόψει της αναθεωρημένης διάταξης 102 παρ. 1 του Συντάγματος που ορίζει ότι μπορεί να ανατίθεται στους ΟΤΑ η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του κράτους, την πλαισίωσή του με τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος διακυβέρνησης, τη συγκρότηση συστήματος εσωτερικής αποκέντρωσης, τη δημοσιονομική του χειραφέτηση και την υιοθέτηση σύγχρονων και ποιοτικών μεθόδων διοικητικής δράσης, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει και να εκπληρώσει την ιδιαίτερη αποστολή της. Με τη **δομική** αυτή **αλλαγή** η **περιφερειακή αυτοδιοίκηση**:

Ø **Αναδεικνύεται ως το θεσμικό πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης** και αναλαμβάνει τον ενιαίο στρατηγικό αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιφέρειας και τη διαχείριση των ΠΕΠ, η οποία πρέπει να βασίζεται στη συμμετοχή του πολίτη.

Ø **Επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση όλων των υπερτοπικών προβλημάτων.**

Οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις αναλαμβάνουν:

• **τις υπηρεσίες, τις αρμοδιότητες και τους πόρους των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργούνται, εκτός από εκείνες που μεταφέρονται στους δήμους,**

• **σταδιακά εκείνες τις αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, με εξαίρεση εκείνες οι οποίες πρέπει να παραμείνουν στα αποκεντρωμένα όργανα του κράτους χάριν της**

ενότητας της κρατικής πολιτικής σε ολόκληρη την επικράτεια, όπως τα θέματα χωροταξίας – πολεοδομίας, προστασίας του περιβάλλοντος και δασικής πολιτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής.

Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση γίνεται ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της ως προς τα έργα και τις υποδομές. Βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, αλλά και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει μέχρι σήμερα οι αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατικών περιφερειών, ορισμένες από τις οποίες μεταφέρονται, μαζί με το προσωπικό τους και τους πόρους τους, στις νέες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις.

Στο παραπάνω πλαίσιο, αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από κρατικές υπηρεσίες και κρατικά ελεγχόμενους φορείς μεταφέρονται στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές σε κάθε τομέα συνθήκες. Ενδεικτικά τομείς από τους οποίους μπορούν να μεταφερθούν επιμέρους αρμοδιότητες, κατά το μέρος που περιλαμβάνουν αντικείμενα για τα οποία δεν ασκείται αποφασιστική αρμοδιότητα η οποία ανήκει στα κρατικά όργανα (κεντρικά ή αποκεντρωμένα), είναι:

- Ø Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, ιδίως η διαχείριση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, η εκπόνηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιφέρειας και η υλοποίηση των σχετικών με αυτά δράσεων,
- Ø Υποδομών – Μεταφορών – Επικοινωνιών, ιδίως έργα τα οποία έχουν αμιγώς περιφερειακή διάσταση, εκπόνηση μελετών της οδικής κυκλοφορίας υπεραστικού οδικού δικτύου, διαχείριση έργων περιφερειακού επιπέδου, ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, λιμάνια περιφερειακής σημασίας κ.ά.

- Ø Χωροταξίας - πολεοδομίας και περιβάλλοντος (διαχείριση στερεών αποβλήτων, εποπτεία των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών περιφερειακής σημασίας κ.ά.),
- Ø Φυσικών πόρων – ενέργειας – βιομηχανίας,
- Ø Εμπορίου, τουρισμού και απασχόλησης,
- Ø Εκπαίδευσης, πολιτισμού και αθλητισμού (δια βίου εκπαίδευση, θέματα κατάρτισης και επιμόρφωσης κ.ά.),
- Ø Γεωργίας - κτηνοτροφίας και αλιείας,
- Ø Πολιτικής Προστασίας

2.4 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η θεμελίωση της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης συνδέεται εξ υπαρχής με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η διαφάνεια στην άσκηση των δημόσιων πολιτικών από τις Περιφέρειες συνδέεται άρρηκτα με την χρηστή διοίκηση, την εμπάθυνση της δημοκρατικής λειτουργίας και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Η Νέα Αρχιτεκτονική σχεδιάζεται λαμβάνοντας ως δεδομένη, στο πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας που έχει ήδη παρουσιαστεί, την υποχρέωση των περιφερειακών αρχών να αναρτούν υποχρεωτικά κάθε πράξη στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων καθώς και των προκηρύξεων, διαγωνισμών, προμηθειών, προσλήψεων, συμβάσεων και αναθέσεων. Εξασφαλίζεται έτσι το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στην πληροφόρηση και η άσκηση κοινωνικού ελέγχου στις πράξεις της περιφέρειας και στη διαχείριση των οικονομικών πόρων, και έτσι η εφαρμογή της αρχής της πολιτικής λογοδοσίας.

Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση πρέπει:

- Να οργανώσει, με τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, το σχεδιασμό και την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων και να δημιουργήσει υποδομές αποτελεσματικής, ηλεκτρονικής, επικοινωνίας ανάμεσα στις υπηρεσίες της, στους Δήμους και στις κρατικές υπηρεσίες.
- Να οργανώσει διαδικασίες ηλεκτρονικών προμηθειών στο επίπεδο της Περιφέρειας, και συντονισμού για την οργάνωση κοινών υποδομών και συστημάτων ανάμεσα στους Δήμους της Περιφέρειας, κυρίως σε θέματα ηλεκτρονικής δημοκρατίας και συμμετοχής και ηλεκτρονικής συνεργασίας⁹.

---

⁹ Σωτηρέλλης Γιώργος, 2006, «Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Παπαζήση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

3.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ, ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο άμεσα αιρετός Περιφερειάρχης ασκεί τις καταστατικές και τις εκτελεστικές αρμοδιότητές του, συνεργαζόμενος με την Περιφερειακή Επιτροπή στην οποία μετέχουν και οι Αντιπεριφερειάρχες. Ως Πρόεδρος της Περιφερειακής αλλά και της Εκτελεστικής Επιτροπής έχει βασικό ηγετικό ρόλο για τον συντονισμό των δράσεων της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. Με την ανάληψη των καθηκόντων παρουσιάζει τις προγραμματικές του δηλώσεις, οι οποίες εγκρίνονται από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

Οι Αντιπεριφερειάρχες επιλέγονται μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων από τον Περιφερειάρχη. Διακρίνονται σε θεματικούς και τοπικούς, ενώ οι σχετικοί ρόλοι μπορούν να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο. Οι πρώτοι αναλαμβάνουν την ευθύνη των βασικών τομέων αρμοδιότητας της περιφέρειας.

Οι τοπικοί Αντιπεριφερειάρχες είναι αρμόδιοι για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, που ταυτίζονται με τις τέως Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα, τα οποία, όπου υπάρχει ανάγκη (π.χ. Αττική) ανασχεδιάζονται. Οι Αντιπεριφερειάρχες επιλέγονται μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων που εκλέγονται στην αντίστοιχη περιοχή.

Η Εκτελεστική Επιτροπή, είναι το συλλογικό επιχειρησιακό – εκτελεστικό όργανο στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις. Αποτελείται από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες. Στις συνεδριάσεις

συμμετέχει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. χωρίς δικαίωμα ψήφου, ενώ μπορεί να καλούνται και οι Διευθυντές.

Ως συλλογικό όργανο με επιτελικό ρόλο, η **Εκτελεστική Επιτροπή αναλαμβάνει** και αρμοδιότητες που αφορούν τον περιφερειακό προγραμματισμό και ενδεικτικά:

- **Την ευθύνη για την κατάρτιση και την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος,** το οποίο εισηγείται στο Περιφερειακό Συμβούλιο.
- **Την κατάρτιση και εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο του Τεχνικού Προγράμματος της Περιφέρειας** και την ευθύνη της υλοποίησής του.
- **Την εναρμόνιση των προτάσεων των υπηρεσιών της περιφέρειας** ως προς τον προϋπολογισμό και την υποβολή σχετικής γνώμης προς τη Περιφερειακή Επιτροπή, πριν την κατάρτιση του προϋπολογισμού.
- **Την υποβολή, προς το Περιφερειακό Συμβούλιο, ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων.**
- **Την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.**

3.2 ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι το βασικό όργανο με το τεκμήριο αρμοδιότητας εντός της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, με σημαντικό επιτελικό και ελεγκτικό ρόλο, ενώ αναβαθμίζεται η θέση της αντιπολίτευσης.

Ενόψει των νέων μεγεθών, ενισχύονται αποφασιστικά οι Επιτροπές του Περιφερειακού Συμβουλίου, οι οποίες έχουν ανάλογη προς το Περιφερειακό Συμβούλιο σύνθεση και έχουν, με βάση τον σχετικό κανονισμό ή/και σχετική ειδική απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, και αποφασιστικές αρμοδιότητες.

3.3 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Περιφερειακή Επιτροπή αναλαμβάνει, στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, το ρόλο και τις αρμοδιότητες της νυν Νομαρχιακής Επιτροπής. Καθιερώνεται η αναλογικότερη συμμετοχή της αντιπολίτευσης, ενώ παράλληλα ενισχύεται ο εποπτικός και ελεγκτικός της ρόλος ως προς τα οικονομικά της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης.

Ως προς την εποπτεία των οικονομικών (εκτέλεση – υλοποίηση προϋπολογισμού, πορεία εσόδων - εξόδων κλπ.) και γενικότερα της διαχείρισης της περιφέρειας (έλεγχος απευθείας αναθέσεων, υλοποίηση τεχνικού προγράμματος, έργων / προμηθειών κ.ά.), η Περιφερειακή Επιτροπή, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό λειτουργίας της, ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τις υπηρεσίες και τα αιρετά εκτελεστικά όργανα της περιφέρειας και εισηγείται σχετικά στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνεται η κατάρτιση εισηγήσεων και εκθέσεων προς το Περιφερειακό Συμβούλιο για τα εξής, ενδεικτικά, θέματα:

- Ως προς την υλοποίηση του προϋπολογισμού, η υποβολή σχετικής τριμηνιαίας έκθεσης προς το Περιφερειακό Συμβούλιο (βάσει σχετικής εισήγησης των οικονομικών υπηρεσιών που περιλαμβάνει οπωσδήποτε την πορεία των εσόδων - δαπανών), στην οποία πρέπει να καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας. Η εν λόγω έκθεση, όπως άλλωστε κάθε πράξη των οργάνων της περιφέρειας, πρέπει υποχρεωτικά να δημοσιεύεται και στο διαδίκτυο.
- Ως προς την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

3.4 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Καθιερώνεται Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας στο οποίο συμμετέχουν, εκτός από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες καθώς και τους επικεφαλής των περιφερειακών παρατάξεων, οι δήμαρχοι των Δήμων της Περιφέρειας, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, οργανώσεων εργοδοτών, εργαζομένων και επαγγελματικών συλλόγων κ.ο.κ. Το εν λόγω Συμβούλιο Διαβούλευσης συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη και συνεδριάζει υποχρεωτικά πριν από την έγκριση του ετήσιου προγράμματος. Σε συνεργασία με τους συλλογικούς φορείς της αυτοδιοίκησης, εκπονείται Οδικός Χάρτης Λήψης Απόφασης, ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα στάδια και το περιεχόμενο των σχετικών διαδικασιών (διαβούλευση, ανάρτηση στο διαδίκτυο κλπ.). Στο πλαίσιο του Συμβουλίου Διαβούλευσης επιτυγχάνεται η αναγκαία θεσμική επικοινωνία για ζητήματα συντονισμού και προγραμματισμού μεταξύ δήμων και περιφέρειας.

3.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Θεσμοθετείται ο «Περιφερειακός Συνήγορος» για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στο επίπεδο της περιφέρειας, με επιλογή με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 από το περιφερειακό συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ή και εκτός αυτών, ενός προσώπου κύρους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών / συναλλασσόμενων με τη περιφέρεια και τη διοίκηση της περιφέρειας, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ο νέος αυτός θεσμός δεν υποκαθιστά, βέβαια, τον «Συνήγορο του Πολίτη», αλλά είναι ένας καθαρά τοπικός θεσμός ο οποίος συνεισφέρει αποφασιστικά στη βελτίωση της περιφερειακής

διοίκησης και των σχέσεών της με τους πολίτες, ενώ από την άλλη πλευρά απαλλάσσει τους αιρετούς (και ιδίως το Περιφερειάρχη) από το φόρτο που προκαλούν σχετικά αιτήματα από την πλευρά των πολιτών.

Ο Περιφερειακός Συνήγορος συντάσσει ειδική ετήσια έκθεση, η οποία παρουσιάζεται σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου και αναρτάται στο διαδίκτυο. Ο ίδιος ο Περιφερειακός Συνήγορος υπάγεται, πάντως, όπως και κάθε δημόσια αρχή, στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη.

3.6 ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ: ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Το εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών υπηρετεί την ανάγκη αναζωογόνησης της αντιπροσώπευσης και της δημοκρατικής συμμετοχής καθώς και την αναλογική εκπροσώπηση των επιμέρους νομαρχιακών διαμερισμάτων. Ταυτόχρονα, αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της διαφάνειας στα οικονομικά των παρατάξεων με την εισαγωγή αποτελεσματικότερων ελέγχων και περιορίζονται κατά το δυνατόν, οι εκλογικές δαπάνες με την πρόβλεψη μικρότερων εκλογικών περιφερειών για τους Συμβούλους.

Επανέρχεται το σύστημα του 50%+1, το οποίο θα είναι και το ποσοστό που απαιτείται για τον επιτυχόντα συνδυασμό στον πρώτο γύρο μεταξύ όλων των συνδυασμών ή (αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει αυτό το ποσοστό) στο δεύτερο γύρο μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών. Η κατανομή των εδρών μεταξύ των συνδυασμών θα ακολουθήσει το ισχύον σύστημα (3/5 για τον επιτυχόντα και 2/5 για τους επιλαχόντες συνδυασμούς). Οι εκλογικές περιφέρειες θα είναι τα τέως Νομαρχιακά Διαμερίσματα ή μικρότερες περιφέρειες, στις οποίες

κατανέμονται οι έδρες ανάλογα με τον πληθυσμό τους. Οι υποψηφιότητες των περιφερειακών συμβούλων θα αντιστοιχούν στις εν λόγω εκλογικές περιφέρειες.

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο βελτιώνονται οι ρυθμίσεις σχετικά με τα όργανα και τη διαδικασία ελέγχου των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων από Ειδική Επιτροπή Ελέγχου, σε συνάρτηση και με τις ρυθμίσεις για τα πολιτικά κόμματα. Η Επιτροπή αυτή συγκροτείται στο επίπεδο της αποκεντρωμένης διοίκησης και έχει αρμοδιότητα ελέγχου των οικονομικών των περιφερειακών συνδυασμών και υποψηφίων. Επίσης, προκειμένου να ενισχυθεί η συλλογικότητα και η δημοκρατική λειτουργία των περιφερειακών παρατάξεων, προβλέπεται η υποχρέωσή τους, να καταθέτουν, μαζί με την υποψηφιότητά τους ως συνδυασμών και εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τους¹⁰.

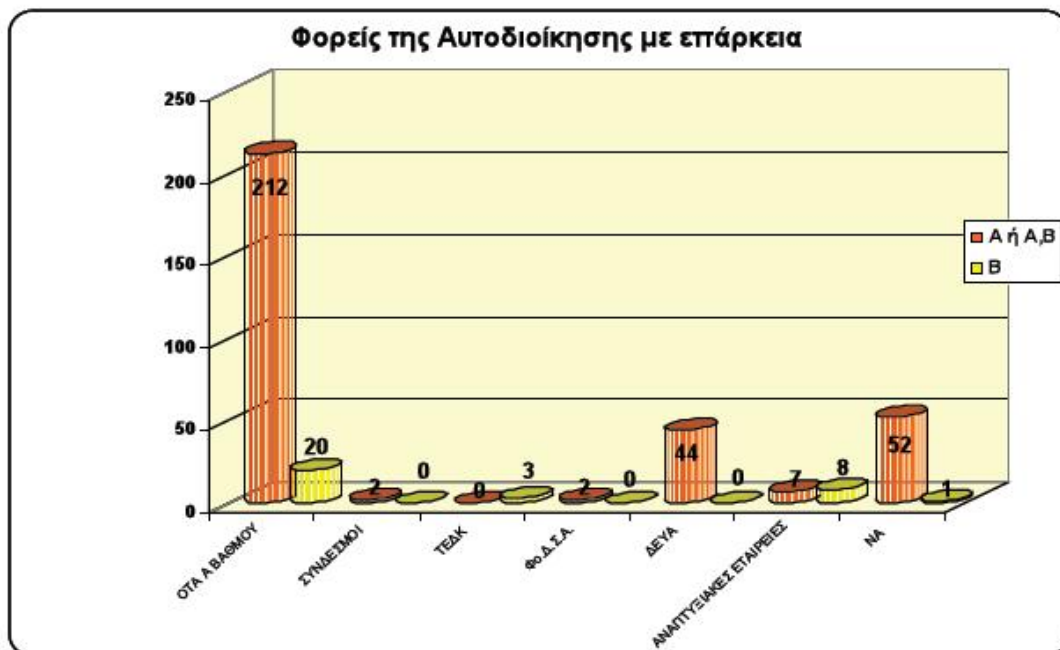
¹⁰ Σωτηρέλλης Γιώργος, 2006, «Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Παπαζήση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

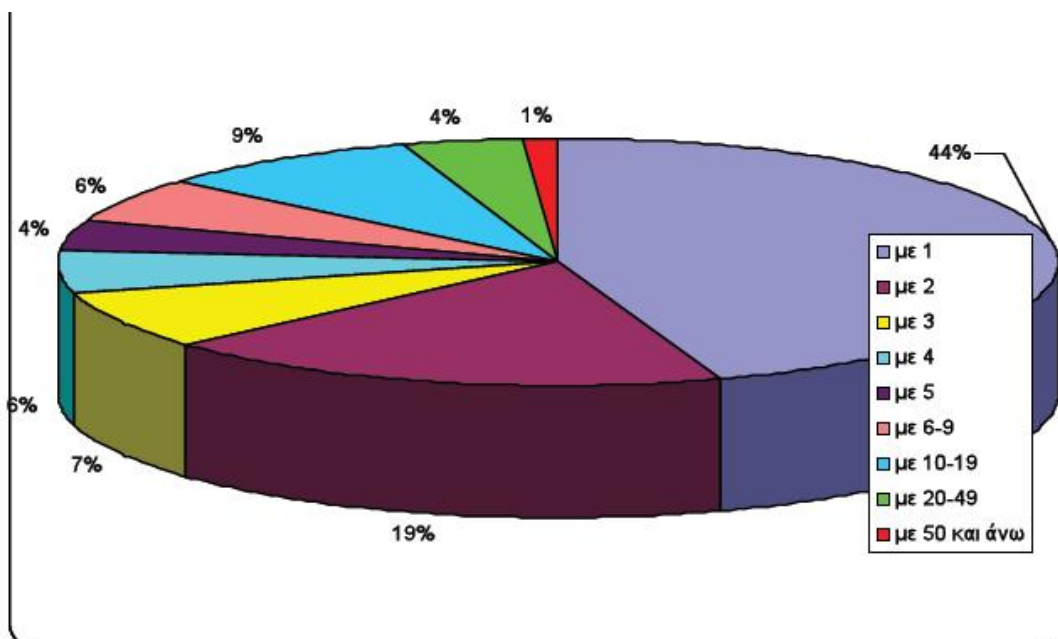
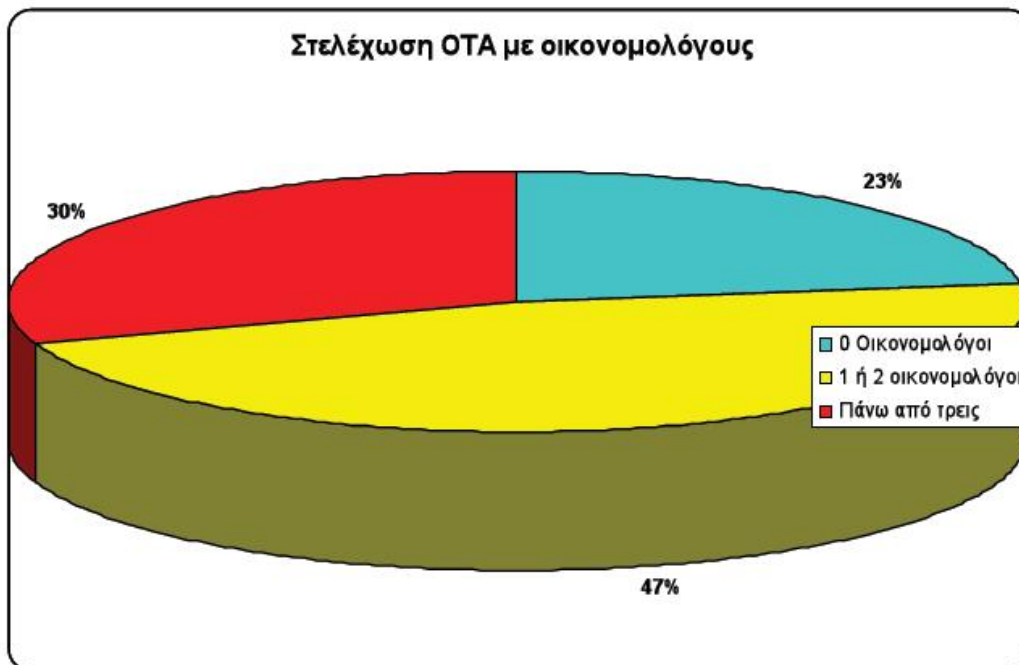
Η ΔΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΑΝΑΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

4.1 Η ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Η τολμηρή μεταρρύθμιση του «Ι. Καποδίστρια», που βελτίωσε αισθητά την Τοπική Αυτοδιοίκηση, δε δημιούργησε παράλαυτα αποτελεσματικούς Δήμους με οικονομική αυτάρκεια και δυνατότητα άντλησης ιδίων πόρων, ούτε διοικητική ικανότητα με καλά οργανωμένες υπηρεσίες και ανθρώπινο δυναμικό, που να αξιοποιούν τις νέες δυνατότητες και νέες τεχνολογίες για την παροχή ποιοτικά αναβαθμισμένων υπηρεσιών. Για αυτό άλλωστε μόνο σε 212 από τους 1034 πρωτοβάθμιους ΟΤΑ πιστοποιήθηκε η διαχειριστική επάρκεια, αναγκαία προϋπόθεση συμμετοχής στο ΕΣΠΑ. Αυτοί είναι οι λόγοι που πλήττουν την εύρυθμη λειτουργία αλλά και την εικόνα της Αυτοδιοίκησης και των αιρετών της στη συνείδηση των πολιτών, όπως καταγράφεται και στις ετήσιες Εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

Επιπλέον η Πολιτεία δεν στήριξε ουσιαστικά τους νέους ΟΤΑ με πολιτικές προγραμματικής, οργανωτικής και λειτουργικής αναβάθμισης καθώς και με επαρκή χρηματοδότηση, ούτε προχώρησε σε μια σχεδιασμένη, με ενιαίο τρόπο, και ολοκληρωμένη αλλαγή του διοικητικού συστήματος της χώρας, με αποτέλεσμα το κάθε βήμα να μένει μετέωρο. Επιπλέον, το δημοτικό σύστημα διακυβέρνησης παρέμεινε χωρίς ουσιαστικές αλλαγές.

Γίνεται σαφές ότι η Νέα Αρχιτεκτονική πρέπει να στοχεύει σε ένα Δήμο με αναπτυξιακό και κοινωνικό ρόλο, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, που παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πολίτες, αποτελώντας βασικό πυλώνα της τοπικής ανάπτυξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί η γενναία αναδιανομή αρμοδιοτήτων και πόρων ανάμεσα στο κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

4.2 Η ΕΠΑΝΑΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

Στο πλαίσιο της Νέας Αρχιτεκτονικής επαναθεμελιώνεται η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση με λιγότερους και ισχυρότερους Δήμους, ανεξαιρέτως σε όλη τη χώρα, οι οποίοι χωροθετούνται με βάση αντικειμενικά (γεωγραφικά, δημογραφικά, αναπτυξιακά κ.ά.) κριτήρια, ικανοί να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις, να αξιοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία και μεθόδους διοίκησης και έτοιμοι να υποδεχθούν διευρυμένες αρμοδιότητες ιδίως από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις στους τομείς π.χ. της παιδείας, της υγείας, της απασχόλησης, του περιβάλλοντος, των μεταφορών. Δήμοι ανοιχτοί στην κοινωνία, με δημόσια διαβούλευση για μείζονες αποφάσεις τους, με ενδοδημοτική αποκέντρωση και τοπικά έσοδα. Παράλληλα, υιοθετούνται σύγχρονα συστήματα λογιστικής διαχείρισης, δεικτών μέτρησης αποδοτικότητας και διοίκησης ανθρώπινων πόρων. Οι νέοι δήμοι μπορούν να αναλάβουν σημαντικές πρόσθετες αρμοδιότητες με τους αναγκαίους πόρους για την άσκησή τους, καθώς και δημοσιονομικές ευθύνες.

Ο αριθμός των Δήμων σε όλη τη χώρα, με την εφαρμογή των κριτηρίων συνενώσεων περιορίζεται δραστικά και δεν θα υπερβαίνει

τους 370. Συνεπώς η συγκρότησή τους σε πληθυσμιακά και χωρικά μεγαλύτερες γεωγραφικές μονάδες, διευκολύνει την ανάπτυξη ενός ισχυρότερου διοικητικού συστήματος, που ικανοποιεί δύο κυρίως στόχους: Οι Δήμοι αποτελέσουν έτσι ισχυρές μονάδες τοπικής ανάπτυξης και ταυτόχρονα εξελίσσονται σε αποτελεσματικούς διαχειριστές υπηρεσιών, ιδίως στην καθημερινή ζωή των πολιτών και στην ποιότητά της. Σε αυτή τη λογική η μείωση του αριθμού των Δήμων συμπεριλαμβάνει για πρώτη φορά και το σύνολο της Αττικής (σήμερα 102 δήμοι και 20 κοινότητες) και της Θεσσαλονίκης (45 δήμοι).

4.3 ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΔΡΑΣΤΙΚΑ ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΟΤΑ

Με την πάροδο του χρόνου και την εφαρμογή διάφορων προγραμμάτων, έχει δημιουργηθεί, ιδίως τα τελευταία χρόνια, μία πληθώρα Νομικών Προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, με δικό τους Διοικητικό Συμβούλιο και προϋπολογισμό. Αυτά, σε πολλές περιπτώσεις, είναι αναποτελεσματικά ως προς το αντικείμενο για το οποίο δημιουργήθηκαν, ενώ συχνά παρατηρούνται επικαλύψεις σκοπών και αρμοδιοτήτων, σπάταλη ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και μειωμένη αποτελεσματικότητα.

Με τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δίνεται η δυνατότητα διοικητικού, λειτουργικού και οικονομικού εκσυγχρονισμού των ΝΠΔΔ & ΙΔ. Με στόχο τη βελτίωση του έργου που παράγεται. Η προσπάθεια αυτή ξεκινά από τη δραστική μείωση του αριθμού τους. Από περίπου 6.000 (χωρίς να υπολογίζονται σχολικές επιτροπές) οδηγούμαστε σε λιγότερο από 2.000 ακολουθώντας την αρχή ένα νομικό πρόσωπο ανά κατηγορία δραστηριότητας σε κάθε νέο Δήμο δηλ., στη κατάργηση πλέον των 4.000

ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ και Δημοτικών Επιχειρήσεων και των αντίστοιχων θέσεων ΔΣ. Τα Νομικά Πρόσωπα της Αυτοδιοίκησης αποκτούν μία εξορθολογισμένη οργάνωση, ικανή να τους παρέχει τα εχέγγυα για την καλύτερη παροχή υπηρεσιών και τη βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη ενώ περιορίζονται δραστικά τα λειτουργικά έξοδα. Στο πλαίσιο αυτό επιτυγχάνεται η οριστική διευθέτηση των εκκρεμοτήτων που παραμένουν σχετικά με τη σύσταση και λειτουργία των δημοτικών λιμενικών ταμείων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

5.1 ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΡΗΞΕΙΣ ΩΣ ΠΕΔΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Οι έννοιες του δήμου και της κοινότητας έχουν βαθιά ιστορική καταγωγή και μακριά διαδρομή στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών. Παρά τα διαφορετικά περιεχόμενα και τις διαφορετικές μορφές που έλαβαν, ανάλογα με τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο δημιουργίας τους, αφορούν πάντα στη διαχείριση των «κοινών» από τους ελεύθερους πολίτες, σε αντιπαράθεση με τη συγκεντρωτική δεσποτική ή αυτοκρατορική – μοναρχική εξουσία .

Ο δήμος στην πλήρη δημοκρατική του άνθιση , στην Αθήνα της κλασικής εποχής, αφορά στη δημιουργία των δημόσιων θεσμών της πόλεως (όχι πόλης – κράτους όπως εύστοχα παρατηρεί ο Καστοριάδης) και τη συγκρότηση του σώματος των Αθηναίων πολιτών – που δεν περιλαμβάνει, όμως, τις γυναίκες και τους δούλους – το οποίο αποφασίζει στη συνέλευση του δήμου με άμεση συμμετοχή. Οι ελεύθεροι πολίτες ασκούν εκ περιτροπής όλες τις διοικητικές λειτουργίες της πόλεως και σιτίζονται στο πρυτανείο.

Οι κοινότητες αποτέλεσαν τους θεσμούς των αναδυόμενων πόλεων στον ύστερο Μεσαίωνα, στη σύγκρουσή τους με τη φεουδαρχία, τους ευγενείς και τη μεγάλη γαιοκτησία. Τα συμβούλια των κοινοτήτων δεν αποτελούν, όπως και οι πόλεις που αντιπροσωπεύουν, ενιαία σώματα. Διατρέχονται από κοινωνικές αντιθέσεις και συνήθως αποκλείουν το popolo minuto, που κατά καιρούς εξεγείρεται.

Οι κοινότητες (comunidades) της Καστίλλης , 1520 – 22, ήταν μια από τις μεγαλύτερες επαναστατικές προσπάθειες στην Ευρώπη, που αμφισβήτησε την απόλυτη μοναρχία στη δημιουργία του εθνικού κράτους. Ήταν, ταυτόχρονα, ένα κίνημα πολιτών για τοπική αυτονομία, ένα κοινωνικό κίνημα σε αντιπαράθεση με την φεουδαλική τάξη και ένα πολιτικό κίνημα σε αναζήτηση ενός σύγχρονου συνταγματικού κράτους. Οι συνασπισμένες ενάντια στη μοναρχία, τους ευγενείς και την καθολική εκκλησία πόλεις, ίδρυσαν την ομόσπονδη κυβέρνηση των πόλεων, απαιτώντας από τον βασιλιά να δεχτεί τις εξουσίες του κοινοβουλίου που εκλέχθηκε από τις πόλεις. Διακήρυξαν τον εκδημοκρατισμό της εξουσίας με την εγκαθίδρυση της αρχής της εκλογής των τοπικών αξιωματούχων και την υποχρέωσή τους να αναφέρονται σε λαϊκές επιτροπές που οργανώνονταν στο επίπεδο των συνοικιακών σωμάτων. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα από τον βασιλικό στρατό.

Ο 19ος αιώνας έθεσε το πρόβλημα του κράτους με νέους όρους.

Ο Ένγκελς , επικρίνοντας το σχέδιο του προγράμματος της Γκότα, έγραφε στον Μπέμπελ : *« από τη στιγμή που θα μπορεί να μιλά κανείς για ελευθερία, το κράτος παύει να υπάρχει σαν κράτος. Γι' αυτό εμείς θα προτεινάμε να μπει παντού στη θέση της λέξης κράτος η λέξη “κοινότητα” (Gemeinwesen), μια θαυμάσια παλιά γερμανική λέξη που αντιστοιχεί στη γαλλική λέξη “κομμούνα” »*. (Μάρτιος 1875)

Η Παρισινή Κομμούνια το 1871, αποτέλεσε υπόδειγμα συγκρότησης λαϊκής εξουσίας που πραγματοποιεί μια βαθιά ρήξη με το κράτος. Για ένα μικρό διάστημα , λίγο περισσότερο από δύο μήνες, ένα ανώνυμο λαϊκό πλήθος επινόησε μια απρόσμενη απάντηση στο πρόβλημα του κράτους. Με καθολική ψηφοφορία, η Κομμούνια αντικατέστησε το Παλαιό Καθεστώς με μια ολοκληρωμένη δημοκρατία : κατάργηση του μόνιμου στρατού, πλήρης αιρετότητα και ανακλητότητα των δημόσιων λειτουργών. Δεν πρόκειται πια για κράτος με την καθαυτό έννοια του

όρου, όπως λέει ο Λένιν, αλλά για δημόσιες λειτουργίες που μεταβιβάζονται στην κοινωνία στη διαδικασία μετάβασης σε μια κοινωνία χωρίς κράτος .

Σ' ένα πρόχειρο σχέδιο, που η Παρισινή Κομμούνια δεν πρόλαβε να επεξεργαστεί περισσότερο, καθορίζεται ρητά ότι η κομμούνια θα αποτελούσε την πολιτική μορφή ακόμα και του πιο μικρού χωριού. Οι λίγες λειτουργίες που θα απέμεναν για την κεντρική κυβέρνηση θα μεταβιβάζονταν σε υπαλλήλους (κι εδώ υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός της πολιτικής από την διοικητική λειτουργία, η οποία ανατίθεται σε έμμισθους), υπό την προϋπόθεση, όμως, που τότε φάνταζε δυνατή, ότι ο ίδιος ο λαός αναλαμβάνει μέρος των εκτελεστικών λειτουργιών. Αυτό ακριβώς σημαίνει ότι η κοινωνία αυτοδιοικείται στο πλαίσιο ενός συστήματος που δομείται από τα κάτω προς τα πάνω, σε μια διαδικασία σταδιακής κατάργησης του κράτους. Από τις κομμούνες θα εκλεγόταν η εθνική αντιπροσωπία στο Παρίσι. Η ενότητα του έθνους δεν θα έσπαζε, αντίθετα με ότι συνέβαινε στο προηγούμενο καταπιεστικό κράτος, που παρουσιαζόταν ως ενσάρκωση της ενότητας του έθνους, ήθελε όμως να είναι ανεξάρτητη και ανώτερη εξουσία από το ίδιο το έθνος.

Έχει μεγάλο ενδιαφέρον να προσεγγίσουμε την Παρισινή Κομμούνια σαν ένα δημοτικό κίνημα, προβληματική που αναπτύσσει ο Manuel Castells στο μνημειώδες έργο του «Η Πόλη και οι Αποκάτω». Ο Λουδοβίκος XIV είχε διακηρύξει «το κράτος είμαι εγώ», οι πολίτες του Παρισιού απάντησαν «η κοινωνία είμαστε εμείς». Μαζί με τον θεμελιώδη στόχο των δημοτικών ελευθεριών, η Κομμούνια προέβη στο μέτρο της διαγραφής των οφειλόμενων ενοικίων στην κατοικία, συνδέοντας την αυτοδιοίκηση των ελεύθερων πολιτών με την ανατροπή των δεδομένων στο χώρο της πόλης , ειδικότερα της κερδοσκοπίας στη γη που δημιουργούσε τεράστια κρίση κατοικίας για τις λαϊκές τάξεις.

Η αυτοδιοίκηση που εφαρμόστηκε στην Ελεύθερη Ελλάδα είναι, επίσης, μια μεγάλη ιστορική εμπειρία της αριστεράς, που ο εκσυγχρονιστικός πραγματισμός αγνοεί και την οποία η ελληνική αριστερά του 21^{ου} αιώνα πρέπει να ανακαλέσει, μαζί με την εμπειρία της εφαρμογής του θεσμού στην Ελεύθερη Ευρυτανία, όπως παρουσιάζεται από τον Γεωργούλα Μπέικο στο βιβλίο του «*ΕΑΜ και Λαϊκή Αυτοδιοίκηση*». Ήταν τότε που ο λαός της αριστεράς αντιμετώπιζε στα σοβαρά τις θέσεις περί λαϊκής αυτοδιοίκησης και έσπευδε να τις βάλει σε εφαρμογή, με την ανεξάντλητη πρωτοβουλία που αναπτύσσουν οι κομμουνιστές όταν παίρνουν στα χέρια τους μεγάλες υποθέσεις.

5.2 ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

5.2.1 ΣΥΝΕΝΩΣΕΙΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΠΟΡΟΙ

Από τους 900 δήμους και 133 κοινότητες προκύπτει, ένας αριθμός 370 δήμων. Για το ποιοι είναι οι νέοι δήμοι και με ποια κριτήρια συνενώνονται, μπορούμε να έχουμε μια πρώτη εκτίμηση λαμβάνοντας υπ' όψιν τη νέα συγκρότηση που προτείνει το Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) της ΚΕΔΚΕ (χάρτης που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Αυγή», 17/1/2010).

Το ΙΤΑ, στην επιστημονική έρευνα με τίτλο «*Η πρόκληση μιας Νέας Μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης*» (Μάρτιος 2008) αναγνωρίζει ότι οι επιλογές στις συνενώσεις είναι εξαιρετικά σύνθετες. Πρώτον γιατί, πράγματι, δεν υπάρχει «*αποτελεσματικός κοινά αποδεκτός ορισμός της ταυτότητας “της κοινότητας”*», έννοιας «*που διαμορφώνεται δυναμικά στο χρόνο*». Σε όλες, όμως, τις περιπτώσεις «*η κοινότητα καθορίζεται από τα κοινωνικά και δημογραφικά*

χαρακτηριστικά, από τα ιστορικά και εθιμικά όρια και από γεωγραφικού τύπου περιορισμούς».

Για τη διαμόρφωση των κοινοτήτων σε νέες δομές πρέπει να αναζητηθεί σύνθεση διαφόρων κριτηρίων, που αφορούν «στα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, στη δομή και αποτελεσματικότητα της τοπικής οικονομίας, στη δομή των οικισμών, στην αγροτική παραγωγή και την ποιότητα προϊόντων, στο πολιτιστικό κεφάλαιο, στο κεφάλαιο υποδομών».

Ταυτόχρονα, η έρευνα του ΙΓΑ αντιλαμβάνεται ότι ενώ η σύνδεση αποτελεσματικών υπηρεσιών και μεγέθους δεν μπορεί να αγνοεί ότι «μικρότερες δομές δυσκολεύονται στην εύρεση ικανού ανθρώπινου δυναμικού για την παραγωγή και διανομή υπηρεσιών», οι «μικρότερου μεγέθους δομές είναι πιο λειτουργικές όσον αφορά την αντιπροσώπευση και την εγγύτητα» και ότι «το παραπάνω αποτελεί ισχυρή ένδειξη για τη θεσμοθέτηση δομών δημοκρατικής αντιπροσώπευσης στο εσωτερικό της νέας δομής».

Ο χάρτης των νέων δήμων του ΙΓΑ , που δεν παρουσιάζει τις συνενώσεις στο λεκανοπέδιο, αλλά μόνο αυτές της Ανατολικής και Δυτικής Αττικής, εμφανίζει ορισμένες παραδοξότητες. Διατηρεί τον δήμο Αχαρνών και μετατρέπει τη κοινότητα Θρακομακεδόνων σε δήμο, εντάσσοντας και τους δύο στην Ανατολική Αττική, ενώ είναι μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος. Αντίστοιχα ισχύουν για τους δήμους Βούλας, Βάρης, Βουλιαγμένης, που παραμένουν στην Ανατολική Αττική ως αυτοτελείς δήμοι. Μια στρεβλή συγκρότηση της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στην Αττική, διατηρείται.

Θα μπορούσε να συνεχίσει κανείς με πολλά ερωτηματικά όπως για παράδειγμα γιατί οι δήμοι μειώνονται στη Λευκάδα από 6 σε 4 , στην Κέρκυρα σε 9 , στην Κεφαλονιά σε 4 , ενώ αντίθετα, στη Ζάκυνθο από 6 σε 1. Αλλά δεν έχει νόημα μια συζήτηση κολοκυθιάς. Οι τοποθετήσεις

πρέπει να γίνουν επί της επιχειρηματολογίας της πρότασης όταν αυτή διατυπωθεί υπεύθυνα.

Σε κάθε περίπτωση, οι αποφάσεις για όσες συνενώσεις κρίνονται επωφελείς, και σίγουρα υπάρχουν τέτοιες, μπορούν να προκύψουν μόνο με επιλογή ή συναίνεση των συνενωνόμενων, ύστερα από διερεύνηση και συνεκτίμηση των μειονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων της αλλαγής, με τη συμμετοχή των δημοτών και όχι στο γάμο του καραγκιόζη.

Κανείς δεν θεωρεί ότι το κράτος, κεντρικό ή αποκεντρωμένο, πρέπει να είναι σπάταλο. Όμως οι σπατάλες που γίνονται σήμερα στους ισχνούς προϋπολογισμούς των δήμων είναι εγγενές χαρακτηριστικό της νεοφιλελεύθερης διαχείρισης, που αφορά στην πρόσληψη προσωπικού μέσω πελατειακών μηχανισμών και με ελαστικές σχέσεις εργασίας ενώ ταυτόχρονα παραχωρείται μεγάλο μέρος των υπηρεσιών και των έργων σε ιδιώτες, στη δημιουργία ανώνυμων και ανέλεγκτων εταιριών, στις επιλογές βιτρίνας με το αζημίωτο, σε επενδύσεις με κριτήρια ιδιωτικού κέρδους και σε πολιτικές επικοινωνιακού χαρακτήρα που ανατίθενται σε ακριβοπληρωμένους συμβούλους.

Η κατάργηση του μεγαλύτερου αριθμού των ΝΠΔΔ γεννά ερωτηματικά. Στα νομικά αυτά πρόσωπα πηγαίνει απευθείας η κρατική χρηματοδότηση. Αν πρόκειται να ενσωματωθούν στις υπηρεσίες των δήμων, η εξέλιξη μπορεί να είναι θετική, αν οδηγηθούμε, όμως, σε νέες Ανώνυμες Εταιρίες η λύση θα είναι καταστροφική καθώς αυτές λειτουργούν αδιαφανώς με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και αποτελούν τον βασικό φορέα των ελαστικών σχέσεων εργασίας. Επίσης, ποια είναι τα κυβερνητικά σχέδια για τους σημερινούς εργαζόμενους στα ΝΠΔΔ;

Γιατί γίνονται, λοιπόν, αυτές οι μυστικές συνενώσεις; Γιατί οι περισσότεροι προηγούμενοι δήμοι δεν είχαν «*διαχειριστική επάρκεια*» και παράλληλα «*η πολιτεία δεν στήριξε ουσιαστικά τους νέους ΟΤΑ με πολιτικές προγραμματικής, οργανωτικής και λειτουργικής αναβάθμισης*»

καθώς και με επαρκή χρηματοδότηση», λέει το κυβερνητικό κείμενο στο οικείο περί ΟΤΑ κεφάλαιο «*Η δομική και λειτουργική επαναθεμελίωση των δήμων*». Τι καταλαβαίνουμε; Ότι οι δήμοι δεν είχαν διαχειριστική επάρκεια, πρωτίστως γιατί δεν είχαν αρμοδιότητες και πόρους. Πάλι, όμως, δεν δίνονται ούτε πόροι ούτε αρμοδιότητες.

Όπως αναφέρει το κείμενο «*Το σύστημα διακυβέρνησης των νέων πρωτοβάθμιων ΟΤΑ*», της επιστημονικής ομάδας του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης – ΙΤΑ (τελική έκθεση, Οκτώβριος 2008), «*χωρίς υπηρεσίες με αρμοδιότητες, ανθρώπινο δυναμικό και οικονομικούς πόρους, οι νέοι μεγάλοι δήμοι θα μοιάζουν με μεγάλα σχεδόν κενά “κελύφη” , χωρίς νέο ρόλο στην ανάπτυξη και στην παροχή υπηρεσιών στους πολίτες*». Επίσης, το ΙΤΑ εκτιμά ότι «*χωρίς πρόσθετους οικονομικούς πόρους, μια τυχόν νέα διοικητική μεταρρύθμιση θα διατηρήσει τη σημερινή οικονομική αδυναμία των ΟΤΑ (τρεις μικροί “μίζεροι” ΟΤΑ που συνενώνονται χωρίς πρόσθετους πόρους, δημιουργούν ένα μεγάλο “μίζερο” δήμο)*» .

5.2.2 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ, ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΚΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ενώ, λοιπόν, οι πόροι και οι αρμοδιότητες εκκρεμούν, η επιδίωξη πολιτικού ελέγχου των αποσυγκεντρωμένων κρατικών δομών είναι εμφανής. Γίνεται μέσω του συγκεντρωτικού χαρακτήρα των αιρετών οργάνων και του εκλογικού συστήματος.

Συγκεκριμένα, το δημοτικό σύστημα ακολουθεί κατά γράμμα το πρότυπο του πρωθυπουργοκεντρικού γενικού πολιτικού συστήματος, πράγμα που εκθειάζεται από την μελέτη του ΙΤΑ (!). Ο δήμαρχος είναι ο απόλυτος άρχων, με αυξημένες αρμοδιότητες όπως ο πρωθυπουργός. Ορίζει και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής, η οποία συγκροτείται,

όπως το υπουργικό συμβούλιο, από τους τοπικούς και θεματικούς αντιδημάρχους – υπουργούς, και της δημορχιακής επιτροπής. Παρουσιάζει τις προγραμματικές του θέσεις στο πολυπληθές δημοτικό συμβούλιο, που επιτελεί ρόλο μάλλον δυσκίνητης και γραφειοκρατικής βουλής.

Το εκλογικό σύστημα, απολύτως πλειοψηφικό, αποκλείει την έκφραση της όποιας αυτόνομης κοινωνικής δυναμικής στους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς. Δεν υπάρχει δυνατότητα σχεδόν για καμία ομάδα ή κίνημα πολιτών να διεκδικήσει, αν το επιθυμεί, όχι εκπροσώπηση αλλά ούτε καν συμμετοχή στις δημοτικές εκλογές, λόγω και του απαιτούμενου αριθμού υποψηφίων στα ψηφοδέλτια. Με το μεγάλο μέγεθος των δήμων, σε συνδυασμό με το πλειοψηφικό εκλογικό σύστημα (ο πρώτος συνδυασμός παίρνει τα 3/5 των εδρών), σίγουρα επιδιώκεται η υφαρπαγή των εδρών της αριστεράς ή άλλων μικρότερων ψηφοδελτίων και η νομή της εξουσίας από τον δικομματισμό. Να σημειώσουμε εδώ ότι για την αριστερά το πρόβλημα είναι, επίσης, δικό της και όχι μόνο του ληστρικού εκλογικού συστήματος.

Στα τοπικά συμβούλια που συγκροτούνται στα σημερινά διαμερίσματα και τις έδρες των σημερινών δήμων (5μελή για πληθυσμό τουλάχιστον 1000 κατοίκων, 3μελή για πληθυσμό από 1000-500 κατοίκους, μονομελή για πληθυσμό κάτω των 500 κατοίκων), ανατίθενται, ενδεικτικά πάλι, διάφορες εργασίες, όπως βλάβες στο οδικό δίκτυο, τα συστήματα ύδρευσης – αποχέτευσης, θέματα πυροπροστασίας κ.λπ. , αλλά δεν έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες για τίποτε. Τα μέλη τους εκλέγονται με λίστα και πλειοψηφικό σύστημα και παρ' όλ' αυτά οι δημοτικοί συνδυασμοί προτείνουν υποχρεωτικά υποψήφιους στα τοπικά συμβούλια.

5.2.3 ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το κυβερνητικό σχέδιο θεσμοθετεί ως δεύτερο βαθμό αυτοδιοίκησης τις περιφέρειες, οι οποίες μέχρι σήμερα αποτελούσαν ενότητες του κεντρικού κράτους, χωρίς αιρετές διοικήσεις και αυτονομία αποφάσεων. Η περιφερειακή αποκέντρωση και η σχετική πολιτική αυτονομία αποτελούν μια υπερώριμη αλλαγή στην κρατική δομή που, μεταξύ άλλων, εναρμονίζει τη χώρα μας με την ευρωπαϊκή πραγματικότητα και επιτρέπει να μετέχουμε του περιφερειακού σχεδιασμού και των αντίστοιχων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Οι σημερινές νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (76 διοικητικές ενότητες : 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και 19 επαρχεία) καταργούνται και *«εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών διοικητικών περιφερειών. Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα»*.

Οι 13 σημερινές περιφέρειες (Αττική, Αν. Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Ήπειρος, Στερεά Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα, υπόλοιπη Πελοπόννησος, Ιόνια Νησιά, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη) συγκροτούν τη νέα περιφερειακή αρχιτεκτονική. Κι εδώ δεν υπάρχει καμιά αιτιολόγηση για τον αριθμό 13, για την ανισομέρεια των περιφερειών, για το παράδοξο η Θράκη να προσαρτάται στην Αν. Μακεδονία και, κυρίως, για τη σιγή ιχθύος σε σχέση με την Αττική, τη Θεσσαλονίκη και τη μητροπολιτική διακυβέρνηση, που απασχολούν το κυβερνητικό σχέδιο κυριολεκτικά σε δύο μόνο γραμμές. Ο λόγος; Οι τοπάρχες της Δυτικής Αττικής και Θεσσαλονίκης, κ.κ. Πάγκαλος και Βενιζέλος, αντιδρούν. Ο πρώτος ζητά να σπάσει η Αττική σε 3 περιφέρειες, ο δεύτερος να εξαιρεθεί η

Θεσσαλονίκη. Σε κάθε περίπτωση, η διατήρηση των σημερινών 3 νομαρχιών, με οποιαδήποτε μορφή, είναι λάθος.

Όπως και στους νέους ΟΤΑ έτσι και στις αιρετές περιφερειακές μονάδες, οι αρμοδιότητες περιγράφονται ενδεικτικά. Το τι ακριβώς θα μεταφερθεί από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και το κεντρικό κράτος παραμένει άγνωστο, είναι σίγουρο, όμως, ότι μέρος της αποσυγκέντρωσης θα παραλάβουν οι 7 γενικές περιφερειακές διοικήσεις με γενικές διευθύνσεις, που θα λειτουργούν ανταγωνιστικά και παρεμβατικά ως προς τις αιρετές περιφέρειες.

Όσον αφορά στους πόρους, το κυβερνητικό σχέδιο δεν αναφέρει απολύτως τίποτε. Αντίθετα, είναι λαλίστατο στη συγκρότηση των αιρετών οργάνων και το εκλογικό σύστημα, που είναι πλειοψηφικό. Όπως στους νέους δήμους, θεσμοθετείται και στις περιφέρειες το πρωθυπουργοκεντρικό γενικό πολιτικό σύστημα. Ο αιρετός περιφερειάρχης είναι ένας περιφερειακός πρωθυπουργός, που προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής (κυβέρνηση) των τοπικών και θεματικών αντιδημάρχων – υπουργών, και της περιφερειακής επιτροπής. Παρουσιάζει τις προγραμματικές του θέσεις στο πολυπληθές περιφερειακό συμβούλιο, που επέχει θέση βουλής.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το κυβερνητικό σχέδιο δεν προβλέπει καμία περιφερειακή αποκέντρωση με αιρετά συμβούλια (ανάλογα με τα τοπικά συμβούλια των ΟΤΑ) και αποφασιστικές αρμοδιότητες σε επιμέρους θέματα, κάτι που θα αποφόρτιζε τον συγκεντρωτισμό και θα επέτρεπε να δημιουργηθεί ένα ενδιάμεσο επίπεδο αρμοδιοτήτων, αποφάσεων και δημοκρατικού ελέγχου μεταξύ περιφερειών και ΟΤΑ.

5.3 ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Στη δευτεροβάθμια και την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση εισάγεται ο θεσμός του συμβουλίου διαβούλευσης περιφέρειας και δήμου αντίστοιχα, καθώς και συνήγοροι δημοτών και επιχειρήσεων. Οι θεσμοί, όμως, αυτοί δεν μπορούν να αναπληρώσουν ούτε σε ελάχιστο βαθμό τα δημοκρατικά δικαιώματα και τη συμμετοχή των πολιτών, που περιορίζονται δραστικά μέσα στους βασικούς θεσμούς, όπως έχει ήδη αναλυθεί. Θα διέθεταν κάποια αξία ως συμπληρωματικές διαδικασίες συμμετοχής και ελέγχου, υπό την προϋπόθεση ότι η διαβούλευση θα είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα με τον επακριβή ορισμό των αποφάσεων των αιρετών οργάνων, οι οποίες δεν θα μπορεί να λαμβάνονται χωρίς να έχει προηγηθεί αυτή η διαδικασία.

5.4 ΝΕΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ , ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Όσον αφορά στη νέα αρχιτεκτονική της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης από δημοκρατική, συμμετοχική σκοπιά, η δημοκρατία δεν κατοικεί εξ' ορισμού στο μικρότερο δυνατό μέγεθος του σώματος που εκλέγει τα αιρετά όργανα, αλλά στο περιεχόμενο, το αντικείμενο και σε μια σύνθετη δόμηση που συνδυάζει το χαμηλότερο με το ανώτερο επίπεδο αναφοράς και επιτρέπει σε όλους να αποφασίζουν σε περιορισμένης αλλά και ευρύτερης εμβέλειας θέματα. Όταν οι δήμοι είναι πολύ μικροί, τότε το κεντρικό κράτος ή/και η αιρετή περιφέρεια αναλαμβάνουν τις γενικότερου χαρακτήρα αποφάσεις. Επομένως, η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση πρέπει να δομηθεί σε δύο επίπεδα : τους δήμους και τα τοπικά και διαμερισματικά συμβούλια, τα οποία πρέπει να

είναι αιρετά και να έχουν θεσμοθετημένες αποφασιστικές αρμοδιότητες και πόρους.

Όσον αφορά στη διοικητική αποσυγκέντρωση, δηλαδή τις κοινωνικές λειτουργίες που αναλαμβάνουν οι δήμοι, δεν υπάρχει ένα μόνο ορθό μέγεθος, ώστε αυτές να επιτελούνται με τον πιο οικονομικό και αντιγραφειοκρατικό, επωφελή για τους πολίτες τρόπο. Υπάρχουν λειτουργίες που εξυπηρετούνται καλύτερα σε χαμηλότερο επίπεδο αναφοράς και άλλες σε ανώτερο, κυρίως οι παραγωγικές λειτουργίες που συνενώνουν κοινωνικούς στόχους μιας ευρύτερης γεωγραφικής ενότητας. Άρα, πάλι χρειάζεται αποκέντρωση αρμοδιοτήτων, πόρων και αποφάσεων εντός των ίδιων των ΟΤΑ.

Τα κοινωνικά, δημογραφικά, ιστορικά, εθιμικά και γεωγραφικά κριτήρια. Υπάρχουν, όμως, και οι καταστάσεις που έχουν διαμορφωθεί και πρέπει να συνεκτιμηθούν.

Οι μικρές πόλεις ή κωμοπόλεις των καποδιστριακών δήμων, που συγκεντρώνουν γύρω τους μερικά χωριά, αποτελώντας ένα είδος ανοιχτής πόλης, εμφανίζουν μια σχετική ευρωστία επειδή ακριβώς στεγάζουν τις δημοτικές υπηρεσίες και την οποία, ενδεχομένως, θα χάσουν υπέρ της έδρας ενός πολύ μεγαλύτερου δήμου. Το πρόβλημα των ανταποδοτικών υπηρεσιών των νέων δήμων, εφ' όσον διευρυνθούν γεωγραφικά χωρίς να μεγαλώσουν αντίστοιχα πληθυσμιακά, λόγω αραιοκατοίκησης, θέτει κατά το ΙΤΑ ένα πρόβλημα οικονομικής επάρκειας στην κάλυψη των σχετικών υποχρεώσεων (πχ. δρόμοι). Τα κέντρα των σημερινών δήμων στην Αττική, που έχουν αποκτήσει ταυτότητα και λειτουργική πληρότητα είναι ένα στοιχείο προς συνεκτίμηση μαζί με την ιστορικότητα των δήμων και την ταυτότητά τους ως πόλεων αναγνωρίσιμων από τους δημότες τους. Πολύ περισσότερο που οι περισσότεροι δήμοι της Αττικής είναι από πλευράς πληθυσμιακού μεγέθους αρκετά μεγάλοι. Επιπλέον, οι δήμοι της Αττικής

πρέπει να ειπωθούν στη βάση του ευρύτερου σχεδιασμού του ισχύοντος ΡΣΑ και του νέου που θα πρέπει να αποτυπώσει μια προοπτική αποκέντρωσης και ανασυγκρότησης του λεκανοπεδίου.

5.5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Σχετικά με τη δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση, ακόμα και αν μεγαλώσει ο αριθμός των περιφερειών, θα χρειαστεί ένα χαμηλότερο επίπεδο αποκέντρωσης που στην Αττική δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να βασιστεί στις σημερινές νομαρχίες. Αντίθετα, στην Αττική χρειάζεται να δημιουργηθούν ευρύτερες γεωγραφικές ενότητες – τα περιφερειακά διαμερίσματα, μέσα από τη σύνθεση επιμέρους δήμων. Το δεύτερο αυτό επίπεδο απαντά κατά κάποιο τρόπο και στην αποδοχή ενός μεγαλύτερου αριθμού δήμων, εφ' όσον αυτοί θα ενοποιούνται σε επίπεδο περιφερειακών διαμερισμάτων.

Η δευτεροβάθμια αυτοδιοίκηση θα πρέπει να αναλάβει όλες τις μη επιτελικές αρμοδιότητες του κεντρικού κράτους, χωρίς παράλληλες ανταγωνιστικές κρατικές δομές όπως προβλέπει το «*Πρόγραμμα Καλλικράτης*». Ιδιαίτερα, πάλι στην Αττική, τα προτεινόμενα **περιφερειακά, με αιρετά όργανα διαμερίσματα**, μπορούν να στηρίξουν τη μητροπολιτική διακυβέρνηση, που πρέπει να αφορά στο σύνολο της Αττικής, λόγω των προβλημάτων που έχουν ήδη δημιουργηθεί και χρήζουν ενιαίας αντιμετώπισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ

6.1 **ΚΟΜΒΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ**

Η εφαρμογή της Διοικητικής Μεταρρύθμισης του «Καλλικράτη» από την 1η Ιανουαρίου 2011, δημιούργησε ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας για τις αυτοδιοικητικές αρχές, που πρέπει να διέπεται από έναν αυστηρό οικονομικό ορθολογισμό και διαχειριστική συνέπεια. Η Τοπική Διοίκηση καλείται να ανταποκριθεί σε ένα νέο, δυναμικότερο ρόλο, αυξάνοντας παράλληλα τις απαιτήσεις για νέα προϊόντα και υπηρεσίες με σκοπό τη βέλτιστη εξυπηρέτηση των πολιτών. Απαιτήσεις, στις οποίες οφείλει να ανταπεξέλθει, για να ενισχύσει τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητά της, με γνώμονα την ικανοποίηση του πολίτη. Αυτό, όμως, είναι δυνατό να επιτευχθεί μόνο με την ορθολογική ιεράρχηση των προτεραιοτήτων λειτουργίας των νέων αυτοδιοικητικών αρχών για την περίοδο 2011-2014, που εντοπίζονται σε πέντε (5) άξονες – τομείς δράσης.

Άξονας Πρώτος: Δήμος Πρότυπο με Ποιότητα και Διεθνείς Συνεργασίες.

Η Τοπική Διοίκηση του μέλλοντος χαρακτηρίζεται από διαφανείς και καινοτόμες ενέργειες, που διασφαλίζουν την ποιότητα ζωής του πολίτη και αξιοποιούν τις δημόσιες πολιτικές, τη σύγχρονη γνώση και τις εμπειρίες της διακυβέρνησης, προκειμένου αυτή να παρέχει υψηλού επιπέδου και ολοκληρωμένες υπηρεσίες στους πολίτες. Ένας σύγχρονος Δήμος, οφείλει να εντάσσει στις καθημερινές του λειτουργίες, το

σχεδιασμό και την εφαρμογή των απαιτούμενων διαδικασιών, που στοχεύουν στη συνεχή βελτίωση της λειτουργίας του, καθώς και την αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών, με γνώμονα τη βελτίωση της καθημερινότητάς τους. Διαδικασίες, όπως η εφαρμογή διεθνώς αναγνωρισμένων μοντέλων και προτύπων, το Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης και το ISO, ενισχύουν την τοπική και εθνική παρουσία και εμβέλειά του, καθιστώντας τον πρότυπο σύγχρονου Δήμου με ισχυρές προοπτικές για το μέλλον.

Στο πλαίσιο της νέας διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης, μία σύγχρονη τάση που έχει κάνει την εμφάνισή της τα τελευταία χρόνια είναι αυτή των αδελφοποιήσεων. Ο θεσμός αυτός παρέχει στους Δήμους τη δυνατότητα να προάγουν, με συστηματικό τρόπο, διμερείς ή και πολυμερείς συνεργασίες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν ομοειδή προβλήματα και να επιτύχουν στόχους αμφίδρομης ζωτικότητας. Παράλληλα, συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση των εσωτερικών λειτουργιών του, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή διοικητικής και αναπτυξιακής τεχνογνωσίας. Αναμφισβήτητα, λοιπόν, οι αδελφοποιήσεις αποτελούν μοχλό για την ανάπτυξη διασυνοριακών δομών συνεργασίας προς όφελος της τοπικής οικονομίας και της τοπικής κοινωνίας και αναδεικνύουν την ευρωπαϊκή και διεθνή παρουσία ενός σύγχρονου Δήμου.

Άξονας Δεύτερος: Ενεργός Κοινωνική Συμμετοχή για Τοπική Ποιότητα Ζωής.

Η πυκνή δόμηση, η υψηλή κυκλοφορία, η ρύπανση, η έλλειψη πρασίνου και ελεύθερων χώρων και η συνολική υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος αποτελούν αναμφισβήτητα καίρια καθημερινά προβλήματα για τους πολίτες και κατά συνέπεια για την Τοπική Διοίκηση. Η ανάγκη για αναζωογόνηση των πόλεων είναι σήμερα πιο

εμφανής από ποτέ. Η επίλυση των προβλημάτων αυτών και η διαρκής επιδίωξη για συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών αποτελεί όραμα για κάθε σύγχρονο Δήμαρχο και δημοτική αρχή. Όραμα, που σε πολλές περιπτώσεις περιορίζεται από τη δυσχερή οικονομική κατάσταση και την έλλειψη πόρων. Όραμα, όμως, κάθε άλλο παρά ανέφικτο. Βασική προϋπόθεση αποτελούν η ύπαρξη ολοκληρωμένων προτάσεων καθώς και η καλλιέργεια του εθελοντισμού και της συλλογικότητας.

Ένας σύγχρονος δήμαρχος, που υιοθετεί ή σκοπεύει να εντάξει στο στρατηγικό του σχεδιασμό την προσέγγιση περί βιώσιμης ανάπτυξης, ποιότητας ζωής και προστασίας του περιβάλλοντος, έχει ποικίλες ευκαιρίες να εφαρμόσει μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική, βασιζόμενος στις πολυάριθμες ευκαιρίες συγχρηματοδότησης που του παρέχονται στο πλαίσιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), αλλά και του Προγράμματος «ΕΛΛΑΔΑ» του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Με την προσέγγιση αυτή, δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής και αξιοποίησης επιδοτούμενων προγραμμάτων για συστήματα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στη δημιουργία φωτοβολταϊκών πάρκων, στην παραγωγή πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας από τον ήλιο, στην εκμετάλλευση γεωθερμικών πεδίων, στο φωτισμό δημόσιων κτιρίων και δρόμων από τον ήλιο, καθώς και στα αιολικά πάρκα. Δεν μπορούμε φυσικά να παραλείψουμε τα προγράμματα ανακύκλωσης, την υλοποίηση προμηθειών ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων, τις πράσινες ζώνες, τις πράσινες ταράτσες κ.ά. Κάθε δήμαρχος λοιπόν που οραματίζεται να επιτελέσει έργο υψηλών προδιαγραφών για την αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος, έχει στη διάθεσή του -αν το θελήσει οραματικά- τα απαραίτητα εργαλεία για να διαμορφώσει ένα *Δήμο πρότυπο για το μέλλον.*

Άξονας Τρίτος: Τοπική Υγεία και Πρόνοια με Ανθρώπινο

Πρόσωπο.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της Τοπικής Διοίκησης είναι η εγγύτητά της με τον πολίτη, καθιστώντας την άμεσο δέκτη των πάσης φύσεως κοινωνικών προβλημάτων. Για το λόγο αυτό, οι Δήμοι επιβάλλεται να συνεργαστούν με τους φορείς της κεντρικής εξουσίας, στοχεύοντας στην υλοποίηση μιας αποτελεσματικότερης κοινωνικής πολιτικής, που θα αντιμετωπίζει ένα μεγάλο τμήμα των προβλημάτων της καθημερινότητας του πολίτη. Αυτή η κοινωνική πολιτική οφείλει να είναι προσανατολισμένη στην αποτελεσματική διαχείριση, κάλυψη και επίλυση αναγκών και προβλημάτων των πολιτών, αναλογικά προσανατολισμένη στην ιδιαιτερότητα της τοπικής κοινωνίας.

Διασφαλίζοντας τους απαραίτητους πόρους από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή εθνικές δράσεις, κάθε Δήμος οφείλει να έχει τη δυνατότητα να προχωρήσει σε έργα και δράσεις δημιουργίας κατάλληλων υποδομών και υποστηρικτικών υπηρεσιών για τη στήριξη της τοπικής κοινωνικής ανάπτυξης. Υποδομές και υπηρεσίες όπως Δημοτικά Πολυϊατρεία, Κέντρα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Ξενώνες Κακοποιημένων Γυναικών ή Παιδιών, Δημοτικό Ασθενοφόρο, δράσεις Προληπτικής Ιατρικής για την παιδική και Τρίτη Ηλικία, δημιουργία Δημοτικής Τράπεζας Αίματος, σύσταση εθελοντικών ομάδων υποστήριξης μοναχικών ατόμων, δράσεις προστασίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων κ.ά. είναι παραδειγματικές περιπτώσεις, που καταδεικνύουν το ρόλο των αυτοδιοικητικών αρχών στην τοπική κοινωνία. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει και στη νέα τάση συνεργασίας και συμπράξεων στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης με Επιχειρήσεις και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) κοινωνικού χαρακτήρα.

Αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα ένας «ανθρώπινος Δήμος», που έχει σοβαρές προοπτικές για το μέλλον, είναι σε θέση να αναπτύξει και να υλοποιήσει πολυδιάστατες κοινωνικές δράσεις με σκοπό την ουσιαστική προσφορά στην κοινωνία, τον άνθρωπο και τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

Άξονας Τέταρτος: Πρωτοβουλίες για Πολιτισμό, Αθλητισμό, Τρίτη Ηλικία.

Βασική αποστολή της Τοπικής Διοίκησης είναι η διαμόρφωση ενός ειδικού πλαισίου πολιτικών για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών, την καλλιέργεια του αθλητικού πνεύματος, όπως και τη διάδοση της γνώσης και του πολιτισμού. Κεντρικός στόχος είναι ο συνδυασμός της εξωστρέφειας του Δήμου με αυτή των δημοτικών πολιτικών, ώστε να καλύπτονται και να ικανοποιούνται οι δημότες του, με απώτερο στόχο τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Σε συνεργασία με τους ειδικούς ανά περίπτωση δημοτικούς και άλλους φορείς ένας υπεύθυνος προς το κοινωνικό σύνολο Δήμος ιδρύει, υποστηρίζει και αναβαθμίζει διαρκώς υποδομές όπως τα ΚΑΠΗ, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, τους Δημοτικούς Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, καθώς και αθλητικούς οργανισμούς, Πνευματικά Κέντρα, μουσεία, δημοτικές βιβλιοθήκες, ωδεία, διοργάνωση ειδικών πολιτιστικών εκδηλώσεων κ.ά. Τα στοιχεία αυτά συνθέτουν την ταυτότητα μιας ολοκληρωμένης δημοτικής πολιτικής, που στοχεύει στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της γνώσης, του πνεύματος και του σώματος για τους πολίτες όλων των ηλικιών.

Άξονας Πέμπτος: Ψηφιακός Δήμος με Καινοτόμες Λειτουργίες.

Κάθε Δημοτική Αρχή οραματίζεται να δημιουργήσει ένα Δήμο ισχυρό, κοντά στον πολίτη και με αυξημένα αντανακλαστικά ως προς την ικανοποίηση των απαιτήσεών του. Έχοντας αντιληφθεί ότι οι σύγχρονες ψηφιακές τεχνολογίες ενσωματώνονται ολοένα και περισσότερο στην καθημερινότητα του πολίτη, ένας σύγχρονος Δήμος οφείλει να κατανοήσει και να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρονται από τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και τις πιθανές εφαρμογές τους σε ολόκληρο το φάσμα των δημοτικών υπηρεσιών. Αναβαθμίζοντας τις παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω της ευρείας χρήσης της πληροφορικής, των ευρυζωνικών και των ασύρματων δικτύων προωθείται και ενισχύεται ο διαδραστικός ρόλος του δημότη με τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας, πληροφόρησης, ενημέρωσης και συμμετοχής στις αποφάσεις που τον αφορούν. Με βάση τα δεδομένα αυτά, ο Δήμος -ως σύστημα- είναι σε θέση να αναπτύξει μία εξαιρετικά θετική δυναμική για την τοπική ανάπτυξη και τη γενικότερη ευημερία των πολιτών.

Ένας σύγχρονος ψηφιακός Δήμος πρέπει να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις και τους ταχείς ρυθμούς ζωής και με κύριο χαρακτηριστικό την εξοικονόμηση χρόνου και κόπου προς όφελος του δημότη, να διευκολύνει σημαντικά την καθημερινότητά του με ηλεκτρονική εξυπηρέτηση, ευέλικτες, καινοτόμες και πρωτοποριακές υπηρεσίες. Αυτός ο στόχος υλοποιείται στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού και της γενικότερης προσπάθειας για ενίσχυση της διαφάνειας και των δημοκρατικών διαδικασιών συμμετοχικότητας.

Συγκεκριμένα παραδείγματα αποτελούν οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες, όπως τα ασύρματα δίκτυα wi-fi, η εφαρμογή συστημάτων χαρτών GIS, η άμεση ενημέρωση για τις δραστηριότητες του Δήμου μέσω της

ζωντανής μετάδοσης των συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου στην ιστοσελίδα ή την ηλεκτρονική πύλη του Δήμου, η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων και πιστοποιητικών, το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο και οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες μίας στάσης κ.ά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΩΝ

Οι άξονες δράσης πρέπει να αποτελέσουν τον πυρήνα του οράματος, του επιχειρησιακού προγραμματισμού και της λειτουργίας δημοτικού συστήματος του Δήμου Πατρών για την περίοδο 2011-2014. Η οικονομική κρίση επιβάλλει τον προγραμματισμό στοχοθετημένων δράσεων από τους Ο.Τ.Α., δίνοντας προτεραιότητα στην ορθή αξιοποίηση των πόρων, καθώς και τη χρηστή διοίκηση και διαχείριση των δημοσιονομικών τους.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια σειρά από πενήντα (50) προτεινόμενες δράσεις με βάση την **ΠΡΟΤΥΠΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ** που άλλοτε ενισχύουν και αξιοποιούν περαιτέρω τις δυνατότητες των υφιστάμενων υποδομών και άλλοτε οδηγούν στην υλοποίηση καινοτομικών δράσεων από την πλευρά της δημοτικής αρχής. Όλες οι προτάσεις είναι υλοποιήσιμες με τις αναγκαίες, βέβαια, προσαρμογές σε κάθε αυτοδιοικητικό σύστημα, το οποίο είτε παραμένει ως έχει, είτε συνενώνεται ανεξαρτήτως αν είναι αστικός ή αγροτικός ή ημιορεινός δήμος. Οι προτάσεις αυτές παρουσιάζονται με συνοπτική ανάλυση, που εστιάζεται κυρίως στην πρόταση αυτή καθαυτή, χωρίς μεγάλες λεπτομέρειες για τις διαδικασίες και ομαδοποιούνται σε **ευρύτερους άξονες – τομείς δράσης του Δήμου Πατρών:**

- **Πρότυπη Διοίκηση και Συνεργασίες**
- **Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής**

- Πρόληψη Υγείας και Κοινωνική Μέριμνα
- Πρωτοβουλίες με Στόχο την Κοινωνική Ανάπτυξη
- Ψηφιακός Δήμος με Καινοτομικές Εφαρμογές

2α. Προτάσεις για Πρότυπη Διοίκηση και Συνεργασίες.

Πρόταση 1: Δημιουργία Πενταψήφιας Τηλεφωνικής Γραμμής Δημότη.

Με απόφαση Δημάρχου μπορεί να τεθεί σε λειτουργία ειδική πενταψήφια τηλεφωνική γραμμή, π.χ. η Γραμμή Δημότη «15321». Στη γραμμή αυτή μπορούν να απευθύνονται οι δημότες και οι κάτοικοι της πόλης για κάθε ζήτημα καθημερινότητας που τους απασχολεί και αφορά τομείς ευθύνης του Δήμου. Ζητήματα, όπως λακκούβες που πρέπει να κλείσουν, λαμπτήρες που έχουν καεί και πρέπει να αλλάξουν, εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα που πρέπει να αποσυρθούν, ενημέρωση για τις πολιτιστικές εκδηλώσεις, τα αθλητικά τμήματα, το δημοτικό ιατρείο, κ.ά. μπορούν να καταγραφούν και να επιλυθούν με δείκτες μέτρησης και με παροχή άμεσης ενημέρωσης και πληροφόρησης. Η γραμμή δημότη είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο κινητοποίησης των υπηρεσιών και πολιτικής επικοινωνίας για το Δήμαρχο και τη δημοτική αρχή εν γένει, καθώς μπορεί να δώσει λύσεις σε πληθώρα αιτημάτων των πολιτών.

Πρόταση 2: Δημιουργία Γραφείου Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου- συστήνεται γραφείο πολιτικής προστασίας και διαχείρισης κρίσεων για το συντονισμό και τη διαχείριση των θεμάτων πολιτικής προστασίας και την ανάπτυξη και εφαρμογή αντίστοιχων πολιτικών για τη διαχείριση κρίσεων στο Δήμο. Το γραφείο αυτό υλοποιεί προγράμματα ενημέρωσης των πολιτών σε

θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών ή άλλων καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και κρίσεων και μεριμνά για τη διάθεση και το συντονισμό των πόρων (ανθρώπινο δυναμικό, μηχανικά και άλλα μέσα), για τη διαχείριση κρίσεων και την αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών.

Πρόταση 3: Δημιουργία Γραφείου Εθελοντισμού. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου συστήνεται γραφείο εθελοντισμού με στόχο την προαγωγή και προώθηση δράσεων εθελοντισμού στο δήμο και τη γενικότερη ευαισθητοποίηση των πολιτών για τη συμμετοχή τους σε δράσεις εθελοντισμού που αφορούν κυρίως θέματα: περιβάλλοντος και εκτάκτων αναγκών, κοινωνικής πρόνοιας και υγείας, νέας γενιάς, πολιτισμού και αθλητισμού. Επίσης, μεριμνά για την ενεργοποίηση των ομάδων εθελοντών, ώστε να βρίσκονται σε διαρκή ετοιμότητα για την επικουρική δραστηριοποίησή τους και την αρωγή προς τις υπηρεσίες του δήμου.

Πρόταση 4: Δημιουργία Γραφείου Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου συστήνεται γραφείο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης με στόχο την προώθηση δράσεων ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο δήμο για συνεργασία μαζί του σε ευαίσθητα κοινωνικά θέματα όπως είναι η κοινωνική μέριμνα, το περιβάλλον, η παιδεία και ο πολιτισμός. Οι τοπικές επιχειρήσεις, στο πλαίσιο αυτό, διαθέτουν προϊόντα για διανομή σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες, συμβάλλουν στην ενίσχυση του δημοτικού εξοπλισμού με δωρεά ασθενοφόρου, πυροσβεστικών οχημάτων, πολυμηχανημάτων πρασίνου, απορριμματοφόρων ανακύκλωσης, εξοπλισμού των εθελοντών του Δήμου, κατασκευή παιδικών χαρών και πλατειών κ.ά. σε γειτονίες της πόλης.

Πρόταση 5: Δημιουργία Γραφείου Εφαρμογής Εσωτερικών Διαδικασιών και Διασφάλισης Ποιότητας. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου συστήνεται γραφείο εφαρμογής εσωτερικών διαδικασιών και διασφάλισης ποιότητας με στόχο το σχεδιασμό και την εφαρμογή των απαιτούμενων διαδικασιών για τη διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών και τη συνεχή βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου. Το γραφείο αυτό έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του Νόμου 3230/2004 «Καθιέρωση συστήματος Διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις» καθώς και για τη σύνταξη συστήματος δεικτών ποιότητας και αποδοτικότητας που αφορούν στην καταγραφή των επιδόσεων των υπηρεσιών του Δήμου. Επίσης, εφαρμόζει στο δήμο συστήματα διοικητικών νεωτερισμών, καινοτομικών διαδικασιών και διεργασιών, όπως προβλέπονται από τα διάφορα πρότυπα ποιότητας, περιβαλλοντικής διαχείρισης, μέτρησης της απόδοσης, ασφάλειας τροφίμων (ISO, EMAS, CAF, HACCP, κλπ.).

Πρόταση 6: Δημιουργία Γραφείου Αξιοποίησης Εθνικών και Ευρωπαϊκών Πόρων. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου – μετά από πρόταση του Δημάρχου - συστήνεται γραφείο αξιοποίησης εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων με τρεις στόχους: α) προσέλκυση και αξιοποίηση πόρων από την Ε.Ε. με διεθνείς συνεργασίες και συμμετοχή σε δίκτυα με σκοπό την εισαγωγή καινοτομικών εφαρμογών, β) διεκδίκηση πόρων από το ΕΣΠΑ και τα εθνικά προγράμματα για έργα του δήμου, και γ) επιχειρησιακός σχεδιασμός, προγραμματισμός και συντονισμός των έργων του δήμου. Επιπρόσθετα, ασχολείται με την απόκτηση διαχειριστικής επάρκειας για το δήμο, καθώς αυτή διευκολύνει την προσέλκυση κονδυλίων στο δημοτικό σύστημα.

Πρόταση 7: Δημιουργία Αποκεντρωμένης Υπηρεσίας Ληξιαρχείου σε Τοπικό Μαιευτήριο. Πρόκειται για υπηρεσία του Ληξιαρχείου του Δήμου, η οποία εδρεύει σε Τοπικό Μαιευτήριο κι έχει ως στόχο την άμεση αποστολή και παράδοση πιστοποιητικών και άλλων δημοσίων εγγράφων (π.χ. Ληξιαρχικών Πράξεων Γέννησης). Με τη δημιουργία αυτής της υπηρεσίας περιορίζεται η ταλαιπωρία των πολιτών, που δε χρειάζονται πλέον να μεταβούν στο Ληξιαρχείο του Δήμου στις ώρες και μέρες λειτουργίας του. Η χρήση της υπηρεσίας είναι προαιρετική και λειτουργεί με την καθιερωμένη διαδικασία αποστολής και παράδοσης μέσω ταχυδρομείου.

Πρόταση 8: Πλήρης Ηλεκτρονική Χαρτογράφηση Ακινήτων του Δήμου. Πρόκειται για τη δημιουργία μιας βάσης πολεοδομικών δεδομένων της πόλης. Ο στόχος είναι η πλήρης χαρτογράφηση των περιοχών του Δήμου με βάση το χαρακτήρα τους (αγροτική, αστική, ορεινή, δασική κ.ά.), και η χαρτογράφηση ανά πολεοδομική ενότητα – γειτονιά, που επιτρέπει την ακόμη μεγαλύτερη ανάλυση πληροφορίας για χρήσεις γης, συντελεστές δόμησης κ.ά. Η χαρτογράφηση αυτή είναι απαραίτητη για την πολιτική γης που πρέπει να εφαρμόζει ένας δήμος, στις δεσμεύσεις γης και κτιρίων προς απαλλοτρίωση και για την ένταξη περιοχών στο σχέδιο πόλης.

Πρόταση 9: Πρόσληψη Ιατρού Εργασίας και Τεχνικού Ασφαλείας. Πρόσληψη ιατρού εργασίας και τεχνικού ασφαλείας με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και διαβίωσης της εργασίας, όπως και τον περιορισμό των επικινδυνότητων σε θέματα ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Δημιουργία μητρώου εργαζομένων για θέματα υγείας και υγιεινής της εργασίας και κάρτας αντιμετώπισης επικινδυνότητων για κάθε εργασιακό χώρο. Αντίστοιχα διενέργεια ενημερωτικών συναντήσεων σε σύμπραξη με τα σωματεία των εργαζομένων με στόχο

την έγκαιρη πρόληψη και αντιμετώπιση των θεμάτων υγείας, υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στο δήμο.

2β. Προτάσεις για Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.

Πρόταση 1: Δημιουργία Γραφείου Βιοκλιματικών Αναπλάσεων. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου- συστήνεται γραφείο βιοκλιματικών αναπλάσεων με στόχο την αξιοποίηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ για την αναβάθμιση των σχολικών και δημοτικών κτιρίων, των παιδικών σταθμών, των πλατειών και των λοιπών κοινόχρηστων χώρων της πόλης. Όλα αυτά με την τήρηση των υψηλότερων περιβαλλοντικών προδιαγραφών, όσον αφορά το σχεδιασμό, τη μελέτη, την κατασκευή και τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν.

Πρόταση 2: Σχεδιασμός και Δημιουργία «Πράσινων Διαδρομών» στην Πόλη. Με απόφαση του Δημάρχου συστήνεται ομάδα μηχανικών που της ανατίθεται ο σχεδιασμός και η δημιουργία «πράσινων διαδρομών», που θα διασχίζουν τις γειτονιές και το κέντρο του δήμου με στόχο την ενδυνάμωση του πρασίνου και την ενίσχυση της ποιότητας ζωής της πόλης.

Πρόταση 3: Δημιουργία Επισκέψιμου Φυτώριου και Καθιέρωση Ημέρας Δένδρου για το Δημότη. Με απόφαση του Δημάρχου δημιουργείται επισκέψιμο φυτώριο σε υπαίθριο χώρο της πόλης, όπου αναπαράγονται, καλλιεργούνται και φροντίζονται φυτά και δενδρύλλια φυτωρίων προς φύτευση στους χώρους πρασίνου της πόλης. Καθιερώνεται δύο φορές το χρόνο (Μάιο και Νοέμβριο) η ημέρα των λουλουδιών και η ημέρα υιοθέτησης ενός δένδρου αντίστοιχα, όπου το φυτώριο θα δίνει δωρεάν εποχιακά άνθη το Μάιο και μικρά δενδρύλλια

για φύτεμα το Νοέμβριο στους πολίτες, που το επιθυμούν. Τις ίδιες ημέρες ο δήμαρχος προβαίνει σε αντίστοιχη δωρεάν διανομή στα σχολεία της πόλης.

Πρόταση 4: Εφαρμογή Προγράμματος Εγκατάστασης Νέων Φωτιστικών Σωμάτων. Με απόφαση του Δημάρχου καταρτίζεται πρόγραμμα εγκατάστασης νέων φωτιστικών σωμάτων υψηλής φωτεινότητας και χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης σε όλες τις γειτονιές και στο κέντρο της πόλης.

Πρόταση 5: Εγκατάσταση Κινητού Σταθμού Ελέγχου και Μέτρησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και της Καταλληλότητας των Υδάτων της Πόλης. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου- υπογράφεται σύμφωνο συνεργασίας με αρμόδιο Πανεπιστήμιο ή Πολυτεχνείο (ή τα ερευνητικά τους κέντρα) για την εγκατάσταση κινητού σταθμού ελέγχου και μέτρησης των τιμών των ατμοσφαιρικών ρύπων και της καταλληλότητας των υδάτων του δικτύου του δήμου. Στόχος είναι ο περιορισμός και η εξάλειψη φαινομένων ρύπανσης της ατμόσφαιρας και των υδάτων της πόλης με τη λήψη βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων.

Πρόταση 6: Σύμπραξη με Φορέα για την Ανακύκλωση Οικιακών Αποβλήτων Συσκευασίας. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου – μετά από πρόταση του Δημάρχου- υπογράφεται σύμφωνο συνεργασίας με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης «Ε.Ε.Α.Α.», οργανώνοντας έτσι σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης οικιακών αποβλήτων συσκευασίας για το δήμο, που αποβλέπει στην εξοικείωση των πολιτών με τη διαλογή και ταξινόμηση των οικιακών αποβλήτων τους σε ανακυκλώσιμα και μη υλικά.

Πρόταση 7: Σύμπραξη με Φορέα για την Ανακύκλωση Ηλεκτρικών – Ηλεκτρονικών Συσκευών και Λαμπτήρων Φθορισμού. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου– υπογράφεται σύμφωνο συνεργασίας με την εταιρεία «Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε», που οδηγεί στην τοποθέτηση ειδικών κάδων σε κομβικά σημεία του δήμου (Δημαρχείο, Κ.Ε.Π., σχολικές μονάδες), όπου θα συλλέγονται μικρές οικιακές ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές. Επίσης, στην είσοδο του Δημαρχείου τοποθετείται κάδος συγκέντρωσης μεταχειρισμένων λαμπτήρων φθορισμού για τους δημότες. Τα προς ανακύκλωση υλικά, με τη βοήθεια των Τεχνικών Συνεργείων του Δήμου αποθηκεύονται σε ειδικό κάδο που βρίσκεται στο αμαξοστάσιο του Δήμου και κατόπιν παραδίδονται στην εξειδικευμένη εταιρεία «Ανακύκλωση Συσκευών Α.Ε» για την αξιοποίησή τους.

Πρόταση 8: Σύμπραξη με Φορέα για Οικολογική Διαχείριση Ελαστικών και Ανακύκλωση Ορυκτελαίων Δημοτικών Οχημάτων. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου– υπογράφεται σύμφωνο συνεργασίας με την εταιρεία ‘‘Ecoelastica’’ για τη διαχείριση των ελαστικών των φορτηγών και επιβατικών που διαθέτει ο δήμος. Η αποκομιδή γίνεται σε συνεργασία με αδειοδοτημένους μεταφορείς και τα ελαστικά καταλήγουν σε εγκαταστάσεις τελικής αξιοποίησης συνεργαζόμενες με την ως άνω εταιρεία. Αναφορικά με τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια των δημοτικών οχημάτων, αντίστοιχα υπογράφεται συνεργασία του Δήμου με την εταιρεία «Ελληνική Τεχνική Περιβαλλοντικών Εφαρμογών – Κοινοπραξία Συλλογής Χρησιμοποιημένων Ορυκτελαίων» για την παραλαβή και μεταφορά αποβλήτων λιπαντικών ελαίων (Α.Λ.Ε.). Η εν λόγω εταιρεία είναι εγκεκριμένη από το ΥΠΕΚΑ, προκειμένου να

συλλέγει και να διαχειρίζεται υδραυλικά έλαια, έλαια μηχανής, κιβωτίου ταχυτήτων και λίπανσης (βαλβολίνες), έλαια μόνωσης και μεταφοράς θερμότητας κ.ά.

Πρόταση 9: **Πρόγραμμα Ανακύκλωσης στα Σχολεία**. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου –μετά από πρόταση του Δημάρχου- σχεδιάζεται και εφαρμόζεται πρόγραμμα ανακύκλωσης στα σχολεία της πόλης. Εκεί τοποθετούνται ειδικοί κάδοι χρώματος μπλε για τη συγκέντρωση των ανακυκλώσιμων υλικών όπως χαρτί, πλαστικό, αλουμίνιο κ.ά. και χρώματος πράσινου για τις μικρές ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές. Με τον τρόπο αυτό ευαισθητοποιούνται οι μαθητές συμμετέχοντας ενεργά στην ανακύκλωση από μικρή ηλικία, ενώ ταυτόχρονα εξυπηρετούνται και οι γονείς έχοντας επιπλέον σημεία ανακύκλωσης.

Πρόταση 10: **Πρόγραμμα Υιοθεσίας Πρότυπων Παιδικών Χαρών από Χορηγό**. Με απόφαση του Δημάρχου σχεδιάζεται και εφαρμόζεται πρόγραμμα υιοθεσίας πρότυπων παιδικών χαρών σε συνεργασία με χορηγούς, οι οποίοι με επίσημη σύμπραξη τους με το δήμο αναλαμβάνουν την κάλυψη του κόστους κατασκευής, τοποθέτησης των κατάλληλων οργάνων και υλικών, ομαλής λειτουργίας και συντήρησης τους σε ετήσια βάση.

2γ. **Προτάσεις για Πρόληψη Υγείας και Κοινωνική Μέριμνα.**

Πρόταση 1: **Ένταξη στο Διαδημοτικό Δίκτυο Δομών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΟΤΑ**. Συμμετοχή με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- στο Διαδημοτικό Δίκτυο Δομών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ΟΤΑ με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη των υπηρεσιών πρόληψης υγείας στον οικείο

Δήμο. Η εμπειρία του Δικτύου να κινητοποιεί εθελοντές ιατρούς χωρίς κόστος για δράσεις πρόληψης στις μεγάλες πόλεις, αλλά με προτεραιότητα στην περιφέρεια, δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τη διενέργεια σειράς εκδηλώσεων πρόληψης σε κάθε ηλικία. Πρωτοβουλίες δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν -με συνεργασία Δήμου και Δικτύου- με μεγάλο τοπικό αποτέλεσμα σε ευρείες ομάδες πληθυσμού είναι:

- Εκδήλωση και μετρήσεις του σακχάρου του αίματος για την αντιμετώπιση του διαβήτη.
- Εκστρατεία κατά του καπνίσματος σε συνεργασία και με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- Εκδήλωση και μετρήσεις οστικής μάζας για την αντιμετώπιση της οστεοπόρωσης.
- Ενημερωτικές εκδηλώσεις και μετρήσεις σπυρομέτρησης για διάγνωση, όσο και για παρακολούθηση διαφόρων παθήσεων των πνευμόνων του βρογχικού άσθματος και της χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας.
- Ενημερωτική εκστρατεία για την απεξάρτηση των νέων από τα ναρκωτικά σε συνεργασία με αντίστοιχες μονάδες (ΚΕΘΕΑ, Ιθάκη κ.ά.).
- Ενημερωτική εκδήλωση για την αντιμετώπιση του εθισμού των παιδιών στο διαδίκτυο σε συνεργασία με την ΕΛ.ΑΣ.
- Ενημερωτική εκστρατεία για την αντιμετώπιση των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων από τους νέους και ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές.

- Ενημέρωση για την αντιμετώπιση του γλαυκώματος στην τρίτη ηλικία.
- Ενημέρωση για την αντιμετώπιση των θεμάτων υπογονιμότητας και του οικογενειακού προγραμματισμού.
- Ενημέρωση για την αντιμετώπιση της ηπατίτιδας Β με ειδική έμφαση στις υπηρεσίες πρασίνου του Δήμου.

Πρόταση 2: Συνεργασία με το Νομαρχιακό ή το Περιφερειακό Νοσοκομείο για Πρόληψη Ειδικών Παθήσεων. Σύμπραξη με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με το Νομαρχιακό ή Περιφερειακό Νοσοκομείο, με στόχο την ανάπτυξη των υπηρεσιών πρόληψης υγείας στον οικείο Δήμο. Η δυνατότητα του Νοσοκομείου να παρέχει τις υποδομές του και να κινητοποιεί το ιατρικό δυναμικό του εθελοντικά χωρίς κόστος για δράσεις πρόληψης - ειδικότερα στην περιφέρεια- δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τη διενέργεια σειράς εκδηλώσεων πρόληψης για κάθε ηλικία με θετικό αποτέλεσμα και για τις δύο πλευρές –Δήμο και Μονάδα Υγείας. Πρωτοβουλίες δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν με μεγάλο τοπικό αποτέλεσμα σε ευρείες ομάδες πληθυσμού είναι:

- Εκδήλωση και εξετάσεις αίματος για την προστασία των ανδρών από τον καρκίνο του προστάτη.
- Εκδήλωση και εξετάσεις ψηλάφησης στήθους από γυναικολόγο ιατρό για την προστασία των γυναικών από τον καρκίνο του στήθους.
- Εκδήλωση και εξετάσεις TEST PAP από γυναικολόγο ιατρό για την προστασία των γυναικών από τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος αντιμετώπισης της παχυσαρκίας με έμφαση στην παιδική και μαθητική ηλικία.

- ο Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος υγιεινής διατροφής για όλες τις ηλικίες με έμφαση στους ενήλικες.

Πρόταση 3: Συνεργασία με το Νομαρχιακό ή το Περιφερειακό Νοσοκομείο για Δημιουργία Δημοτικής Τράπεζας Αίματος και Μητρώου Αιμοδοτών. Σύμπραξη και υπογραφή μνημονίου με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με το Νομαρχιακό ή Περιφερειακό Νοσοκομείο με στόχο τη δημιουργία δημοτικής τράπεζας αίματος σε συνεργασία με το αιμοδοτικό τμήμα του οικείου φορέα υγείας. Οι εξειδικευμένοι ιατροί και το νοσηλευτικό προσωπικό που εργάζονται στον οικείο φορέα υγείας και οι δυνατότητες ψύξης και φύλαξης, που αυτό διαθέτει παρέχουν τη δυνατότητα στο Δήμο να δημιουργήσει σταδιακά σημαντική τράπεζα αίματος προς χρήση από όλους τους δημότες και κατοίκους της περιοχής, ανεξαρτήτως αν αυτοί είναι εθελοντές αιμοδότες ή όχι. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε περιοχές με τουριστική ανάπτυξη, καθώς μπορεί να αποτελέσει πλεονέκτημα προσέλκυσης για μόνιμη κατοίκηση στην περιοχή. Πρωτοβουλίες δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν με μεγάλο τοπικό αποτέλεσμα σε ευρείες ομάδες πληθυσμού είναι:

- ο Διενέργεια ενημερωτικής εκδήλωσης και εθελοντική αιμοδοσία δύο φορές (Μάρτιο και Νοέμβριο) το χρόνο σε συνεργασία με τον Ερυθρό Σταυρό ή με το Κοινωφελές Μη Κερδοσκοπικό Σωματείο «Γραμμή Ζωής».

- ο Ετήσια εκδήλωση αιμοδοσίας (Μάιο) για τη συγκέντρωση αιμοπεταλίων σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας.

Πρόταση 4: Δημιουργία Δημοτικού Κέντρου Πρόληψης. Δημιουργία δημοτικού κέντρου πρόληψης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την ανάπτυξη ή τη

διεύρυνση δράσεων πρόληψης υγείας στον οικείο Δήμο. Η αξιοποίηση εθελοντών ιατρών ή νοσηλευτών με χαμηλό ή χωρίς κόστος δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τη διενέργεια σειράς εκδηλώσεων πρόληψης σε κάθε ηλικία. Πρωτοβουλίες δράσεων, που μπορούν να υλοποιηθούν με μεγάλο τοπικό αποτέλεσμα σε ευρείες ομάδες πληθυσμού, είναι:

- Αντιφυματικός εμβολιασμός σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία.
- Έλεγχος ακουστικής οξύτητας των μαθητών στα δημοτικά σχολεία και τα γυμνάσια.
- Προληπτικός οδοντιατρικός έλεγχος στους μαθητές των σχολείων.
- Ενημερωτική εκδήλωση και επίσκεψη ιατρών στα σχολεία, γυμνάσια και λύκεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων σκολίωσης και ραχίτιδας στις ηλικίες 6-18 ετών.
- Εμβολιασμός στους εργαζόμενους των εξωτερικών συνεργείων, των συνεργείων καθαριότητας εξωτερικών χώρων, της καθαριότητας δημοτικών κτιρίων (δημαρχείο, παιδικοί σταθμοί, ΚΑΠΗ, πολιτιστικά κέντρα και χώροι, μουσεία, βιβλιοθήκη κ.ά.).
- Εμβολιασμός σχολικών καθαριστριών και φυλάκων.
- Αντιγριπικός εμβολιασμός σε παιδική και τρίτη ηλικία σε συνεργασία με τοπικούς ιατρούς.
- Οργάνωση Προγράμματος «κατ' οίκον νοσηλείας».
- Οργάνωση Προγράμματος Καρδιοαναπνευστικής Αναζωογόνησης (ΚΑΡΠΑ) σε συνεργασία με τον Ερυθρό Σταυρό ή το Ελληνικό Ίδρυμα Καρδιολογίας (ΕΛΙΚΑΡ).

ο Οργάνωση προγράμματος ενημέρωσης και πληροφόρησης εγκύων.

Πρόταση 5: Λειτουργία Κινητής Μονάδας Πρόληψης. Διεκδίκηση χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ για την απόκτηση κινητής μονάδας πρόληψης υγείας ή δωρεά από επιχειρηματία χορηγό (μεταχειρισμένη κινητή μονάδα) ή χρήση με περιορισμένη παραχώρηση από ΜΚΟ (π.χ. Δίκτυο Υγείας). Η κινητή μονάδα είναι ιδανική για την παροχή υπηρεσιών υγείας σε ορεινούς, ημιορεινούς και αγροτικούς δήμους που έχουν απομακρυσμένες δημοτικές ενότητες.

Πρόταση 6: Δημιουργία Δημοτικού Κέντρου Φροντίδας Ατόμων με Alzheimer. Δημιουργία δημοτικού κέντρου φροντίδας ατόμων που πάσχουν από τη νόσο Alzheimer σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία για τη νόσο Alzheimer σε δημοτική υποδομή με εθελοντές ως έμπιστο δυναμικό.

Πρόταση 7: Ίδρυση Δημοτικού Κέντρου Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης. Ίδρυση δημοτικού κέντρου συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την ανάπτυξη δράσεων συμβουλευτικής και ψυχικής υγείας στον οικείο Δήμο. Η αξιοποίηση εθελοντών ψυχολόγων, ψυχιάτρων και κλινικών ψυχολόγων, όπως και κοινωνικών λειτουργών με χαμηλό ή χωρίς κόστος δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες για τη διενέργεια σειράς εκδηλώσεων και ενεργειών συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για κάθε ηλικία. Πρωτοβουλίες δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν με μεγάλο τοπικό αποτέλεσμα σε ευρείες ομάδες πληθυσμού είναι σε συνεργασία με οικείες Μονάδες Ψυχικής Υγείας:

- Συνεργασία με τις Σχολικές Μονάδες του οικείου Δήμου για τη διοργάνωση εκδηλώσεων και την αντιμετώπιση περιστατικών από ανήλικα παιδιά.
- Διοργάνωση ειδικού προγράμματος διαχείρισης του άγχους των εξετάσεων για τους μαθητές της Γ' Λυκείου, τους γονείς τους και το αντίστοιχο εκπαιδευτικό προσωπικό.
- Αντιμετώπιση περιστατικών δημοτών με δυσκολίες στην επικοινωνία και στη συναισθηματική έκφραση.
- Αντιμετώπιση περιστατικών δημοτών με προβλήματα στη διαχείριση άγχους και κρίσεων πανικού.
- Συνεργασία με Μονάδες Φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών ή Παιδιών (π.χ. το Χαμόγελο του Παιδιού).
- Συμμετοχή σε πρόγραμμα για την αντιμετώπιση του αλκοολισμού και των τυχερών παιχνιδιών σε συνεργασία με το ΚΕΘΕΑ.

Πρόταση 8: **Δημιουργία Βρεφονηπιακού Σταθμού για Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες.** Διεκδίκηση χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ για μελέτη και δημιουργία υποδομής ανάπτυξης βρεφονηπιακού σταθμού ολοκληρωμένης φροντίδας παιδιών με ειδικές ανάγκες με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε παιδιά ΑμεΑ, αλλά και στις οικογένειές τους.

Πρόταση 9: **Απόκτηση Δημοτικού Ασθενοφόρου.** Σύμπραξη με χορηγό για την απόκτηση δημοτικού ασθενοφόρου με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την παροχή άμεσης μεταφοράς με υπηρεσίες υγείας στους οικείους πολίτες. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων απόκτησης δημοτικού ασθενοφόρου από χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής

Αλληλεγγύης, από σύμπραξη με Μη Κυβερνητική Οργάνωση του τομέα υγείας, από συμφωνία χορηγίας μεγάλης ιδιωτικής ιατρικής μονάδας ή άλλης επιχείρησης, θα οδηγήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη και διεύρυνση των δράσεων πρόληψης υγείας στον οικείο Δήμο.

Πρόταση 10: Συνταγογράφηση Φαρμάκων στα ΚΑΠΗ. Σύμπραξη των ΚΑΠΗ με ιατρούς από τα ασφαλιστικά ταμεία όπως το ΙΚΑ, ο ΟΑΕΕ, ο ΟΓΑ, το ΝΑΤ, ο Οίκος Ναύτου, ο ΟΠΑΔ κ.ά., με στόχο τη συνταγογράφηση των μελών τους στα οικεία παραρτήματα. Με τη διαδικασία αυτή μειώνεται δραστικά η ταλαιπωρία των μελών των ΚΑΠΗ, καθώς αποφεύγεται η αναμονή της συνταγογράφησης των φαρμάκων τους στα ασφαλιστικά καταστήματα.

Πρόταση 11: Παροχή Υπηρεσιών Φυσιοθεραπευτή στα ΚΑΠΗ. Σύμπραξη με φυσιοθεραπευτές της πόλης για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών συνταγογραφημένων ή με πολύ χαμηλό κόστος στα μέλη του ΚΑΠΗ. Παράλληλα, αγορά ή χορηγία από εταιρείες ειδικών μηχανημάτων για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών στα μέλη του ΚΑΠΗ.

Πρόταση 12: Σύσταση Ταμείου Αλληλεγγύης. Σύσταση Ταμείου Αλληλεγγύης για τους άπορους της πόλης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο τη δημιουργία επιδοματικής πολιτικής -με την τήρηση συγκεκριμένων και αυστηρών διαδικασιών- για τους πολίτες και τις οικογένειες που βρίσκονται σε ένδεια και πραγματική ανάγκη.

Πρόταση 13: Δημιουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου. Δημιουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου για τους άπορους της πόλης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την κάλυψη των πρωτογενών αναγκών επιβίωσης για τις άπορες

οικογένειες, ώστε, σε συνδυασμό με ένα συνολικό πρόγραμμα που θα καταρτίζεται για κάθε οικογένεια, να είναι σε θέση σύντομα να στηρίζονται αποκλειστικά στις δικές τους δυνάμεις. Μέσα από το Κοινωνικό Παντοπωλείο θα εξυπηρετούνται, όσοι δημότες βρίσκονται στο φάσμα της φτώχειας, με τακτική επιχορήγηση σε τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης είτε εντελώς δωρεάν είτε με μεγάλη έκπτωση για όσους έχουν μικρά εισοδήματα.

Πρόταση 14: Δημιουργία Κοινωνικού Φαρμακείου. Δημιουργία Κοινωνικού Φαρμακείου για τους άπορους της πόλης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την κάλυψη των φαρμακευτικών αναγκών των ατόμων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας, ώστε να είναι ευχερέστερη η κοινωνική και προνοιακή τους αποκατάσταση. Η επιλογή γίνεται με κριτήρια την οικονομική κατάσταση και τη σοβαρότητα του προβλήματος υγείας. Επιπλέον, βασικός στόχος του «Κοινωνικού Φαρμακείου» είναι και η σταδιακή ασφαλιστική κάλυψη των απόρων μέσα από τις προβλεπόμενες διαδικασίες, καθώς εντοπίζονται πολίτες, οι οποίοι δικαιούνται βιβλιάρια πρόνοιας και δεν το γνωρίζουν. Ταυτόχρονα, με την εγγραφή του δικαιούχου στο Φαρμακείο, θα ξεκινούν από την κοινωνική υπηρεσία οι διαδικασίες για την έκδοση Βιβλιαρίου Απορίας.

2δ. Προτάσεις για Πρωτοβουλίες με Στόχο την Κοινωνική Ανάπτυξη.

Πρόταση 1: Δημιουργία Κέντρου Εξατομικευμένης Παρέμβασης. Δημιουργία Κέντρου Εξατομικευμένης Παρέμβασης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την υποβολή ερωτημάτων από την πλευρά των πολιτών, οι οποίοι θα

έχουν ένα σημείο αναφοράς για όλα αυτά που θα ήθελαν να μάθουν, αλλά, είτε δεν γνωρίζουν πού θα έπρεπε να απευθυνθούν, είτε, όταν απευθύνονται, δεν εξυπηρετούνται. Τα ερωτήματα, που δέχεται το Κέντρο Εξατομικευμένης Πληροφόρησης Πολιτών, αφορούν σε θέματα ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά, μισθολογικά, εργασιακών σχέσεων και ανεργίας.

Πρόταση 2: Έκδοση Κάρτας για Παροχή Υπηρεσιών Υγείας και Ειδικών Εκπτώσεων. Σε συνεργασία με τις ιδιωτικές μονάδες υγείας, τα τοπικά διαγνωστικά κέντρα, τους ιδιωτικούς ασφαλιστικούς οργανισμούς, τις τράπεζες, τον εμπορικό σύλλογο, και τα τοπικά εμπορικά καταστήματα συνάπτεται συμφωνία για την έκδοση κάρτας η οποία αφορά την παροχή υπηρεσιών υγείας και ειδικών εκπτώσεων σε δημότες και εργαζόμενους στην περιοχή του δήμου.

Πρόταση 3: Απαλλαγή Μελών Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων από Δημοτικά Τέλη. Σύσταση Γραφείου στην Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου για την καταγραφή σε ετήσια βάση των πολύτεκνων οικογενειών, των τρίτεκνων οικογενειών, των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), των μονογονεϊκών οικογενειών, των μακροχρόνια ανέργων, των αποφυλακισμένων, των απεξαρτημένων, των διαπιστωμένα απόρων, των ελεύθερων επαγγελματιών με εισόδημα κάτω του ορίου διαβίωσης, με στόχο την απαλλαγή από δημοτικά τέλη και τη δωρεάν χρήση των δημοτικών υπηρεσιών. Καλό θα είναι, αυτή η δράση να γίνεται σε συνεργασία με το τοπικό Γραφείο του ΟΑΕΔ ή αν υπάρχει με το αντίστοιχο Κέντρο Προώθησης Απασχόλησης.

Πρόταση 4: Παροχή Γευμάτων σε Απόρους. Σύμπραξη με τοπικές επισιτιστικές επιχειρήσεις, καταστήματα τροφίμων και ξενοδοχεία της πόλης για την παροχή γεύματος σε άπορους και πολίτες, όπως και σε οικογένειες που βρίσκονται σε ένδεια και μεγάλη ανάγκη. Τα γεύματα

αυτά μπορούν να παρέχονται δύο φορές την εβδομάδα και την περίοδο των εορτών σε συνεργασία με εθελοντές για την παρασκευή και τη συσκευασία τους, ώστε να επιτυγχάνεται το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Πρόταση 5: Οργάνωση Παροχής Δωρεάν Προϊόντων και Υπηρεσιών σε Άπορες Οικογένειες. Σύμπραξη με τοπικές επιχειρήσεις για την παροχή υπηρεσιών και ειδών σε άπορους και πολίτες, όπως και σε οικογένειες που βρίσκονται σε ένδεια και μεγάλη ανάγκη. Στους ανθρώπους αυτούς οργανώνεται ένα πλαίσιο διάθεσης τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης, ειδών ρουχισμού, διατακτικών για την περίοδο των Χριστουγέννων και του Πάσχα, όπως και παιχνιδιών για τις γιορτές. Επιπλέον, σε συνεργασία πάλι με επαγγελματίες της πόλης, μπορεί να διατεθούν δωρεάν σχολικά είδη, δωρεάν φοίτηση σε φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης, δωρεάν φοίτηση σε φροντιστήρια ξένων γλωσσών, δωρεάν φοίτηση σε φροντιστήρια εκμάθησης ηλεκτρονικών υπολογιστών και δωρεάν συμμετοχή σε γυμναστήρια της πόλης μας.

Πρόταση 6: Δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία. Διεκδίκηση χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ για μελέτη και δημιουργία κέντρου δημιουργικής απασχόλησης παιδιών με αναπηρία (ΚΔΑΠ με Α) με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου- με στόχο την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε παιδιά ΑμεΑ, αλλά και στις οικογένειές τους.

Πρόταση 7: Δημιουργία Κέντρου Φύλαξης Παιδιών (baby parking). Επιλογή της καταλληλότερης υποδομής εκ των παιδικών σταθμών του δήμου για δημιουργία κέντρου φύλαξης παιδιών (baby parking) με λειτουργία την Παρασκευή το βράδυ και το Σάββατο συμβάλλει στην τόνωση της εμπορικότητας του κέντρου της πόλης. Στην ίδια κατεύθυνση, θα μπορούσε να επιμηκυνθεί το ωράριο εργασίας του

σταθμού για τους εργαζόμενους με παρατεταμένο ωράριο εργασίας στις καθημερινές.

Πρόταση 8: Δημιουργία Κέντρου Ανάπτυξης Επαγγελματικών Δεξιοτήτων. Διεκδίκηση χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ για δημιουργία υποδομής κέντρου ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου -μετά από πρόταση του Δημάρχου. Κύρος στόχο είναι η παροχή υπηρεσιών δια βίου μάθησης και ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων σε νέους και ανέργους της πόλης. Το Κέντρο αυτό θα προσφέρει:

- ο Σύνταξη βιογραφικού σημειώματος και προετοιμασία για συνέντευξη.
- ο Συμπλήρωση αιτήσεων και προετοιμασία υποψηφιότητας για διαγωνισμούς.
- ο Ενημέρωση για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, νέες θέσεις απασχόλησης και τεχνικές ανεύρεσης εργασίας.
- ο Πληροφορίες για εξειδικευμένες δομές απασχόλησης και κατάρτισης.
- ο Ενημέρωση για δομές κοινωνικής φροντίδας.

2ε. Προτάσεις για Ψηφιακό Δήμο με Καινοτομικές Εφαρμογές.

Πρόταση 1: Δημιουργία Δημοτικής Ιστοσελίδας. Δημιουργία δημοτικής ιστοσελίδας με απόφαση του Δημάρχου από την υπηρεσία πληροφορικής του δήμου. Η δημοτική ιστοσελίδα πρέπει να περιλαμβάνει υπερσυνδέσεις, οι οποίες να παρέχουν ενημερωτικά στοιχεία για το Δήμαρχο, τους Αντιδημάρχους, το Δημοτικό Συμβούλιο, το Γενικό Γραμματέα, το οργανόγραμμα του Δήμου, τους κάθε είδους

διαγωνισμούς και προκηρύξεις, τις υπηρεσίες που παρέχονται από το δήμο σε ποικίλους τομείς της καθημερινής ζωής, όπως τα προγράμματα για τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, την εκπαίδευση, τις δράσεις για τα παιδιά και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τα σημεία στα οποία έχουν προγραμματιστεί αναπλάσεις, τις ενέργειες για το δημοτικό ηλεκτροφωτισμό, τη συντήρηση οδών, κτιρίων και κοινόχρηστων χώρων του δήμου, τα δελτία τύπου κ.ά. Ακόμη πρέπει να περιλαμβάνονται υπερσυνδέσεις για το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, την ΚΕΔΚΕ, την ΤΕΔΚΝΑ, το ΣΥΖΕΥΞΙΣ, το ΕΣΠΑ κ.ά.

Πρόταση 2: Δημιουργία Συστήματος Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας με Δημότη. Δημιουργία συστήματος διαδραστικής ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ώστε να δίνεται η δυνατότητα επικοινωνίας μέσω της δημοτικής ιστοσελίδας με κατοίκους, δημότες, η χρήστες των υπηρεσιών του δήμου. Η επικοινωνία αυτή θα επιτυγχάνεται με την αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του Δήμου, την ηλεκτρονική υποβολή των αιτημάτων των πολιτών, τη δυνατότητα επικοινωνίας με τους δημοτικούς λειτουργούς μέσω e-mail, την ηλεκτρονική καταχώρηση των επιχειρήσεων των ενδιαφερομένων, καθώς και τη δυνατότητα διεξαγωγής ηλεκτρονικών ψηφοφοριών.

Πρόταση 3: Δημιουργία Συστήματος Ηλεκτρονικής Εξυπηρέτησης Πολιτών. Δημιουργία συστήματος ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης πολιτών με επιδίωξη την πλήρη παραγωγική λειτουργία Δημοτικής Πύλης, που έχει ως στόχο την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών επιπέδου 2 και 3 από το Δήμο προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η ανάπτυξη της Δημοτικής Πύλης πρέπει να είναι σύμφωνη με το Ελληνικό και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Διαλειτουργικότητας Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η Δημοτική Πύλη προσφέρει στους πολίτες που

βρίσκονται μακριά από τα διοικητικά κέντρα, δημόσιες πληροφορίες και υπηρεσίες στο κοντινότερο σε αυτούς σημείο σε τοπικό επίπεδο σε προσιτή και ομοιογενή μορφή. Η χρήση των εργαλείων της Κοινωνίας της Πληροφορίας παρέχει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτημάτων και της καταγραφής τους. Για παράδειγμα, σχετικά με αίτημα που αφορά στη συντήρηση σχολικών κτιρίων, οι δημότες πληροφορούνται ότι πρέπει να αποταθούν στη Διεύθυνση Εξωτερικών Συνεργείων και συγκεκριμένα στο τμήμα συντήρησης οδών και κοινόχρηστων χώρων, ενώ παράλληλα ενημερώνονται για τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και για τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν.

Πρόταση 4: Αξιοποίηση Δυνατοτήτων Δικτύου Σύζευξης. Αξιοποίηση της συμμετοχής στο δίκτυο της δημόσιας διοίκησης Σύζευξης με πλήρη ανάπτυξη μηχανογραφικών εφαρμογών, δικτύων δεδομένων και ηλεκτρονικών συναλλαγών, καθώς και ηλεκτρονική διασύνδεση του Δήμου με τους άλλους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης. Παράλληλα, επιτυγχάνεται ο εκσυγχρονισμός της υπάρχουσας τηλεπικοινωνιακής υποδομής και η εξοικονόμηση σημαντικών ποσών για τα οικονομικά του δήμου.

Πρόταση 5: Ανάπτυξη Ηλεκτρονικού Πρωτοκόλλου σε Σύστημα Εσωτερικής Διακίνησης Εγγράφων. Εγκατάσταση συστήματος ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου με στόχο τη σταδιακή ανάπτυξη και αναβάθμισή του σε σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης και παρακολούθησης εγγράφων. Κύριοι στόχοι είναι η ελαχιστοποίηση της διακίνησης έντυπου υλικού μεταξύ των υπηρεσιών και σταδιακά η μετάβαση σε μια μη έντυπη διοίκηση (paperless administration) με τη δημιουργία εσωτερικής διαδικτύωσης (intranet), καθώς και η αυτοματοποίηση της διακίνησης εγγράφων από την είσοδό τους στην

υπηρεσία μέχρι την έξοδο – απάντηση στον αιτούντα (εισερχόμενα – εξερχόμενα). Πρόταση 6: Ανάρτηση Κανονιστικών Αποφάσεων στο Πλαίσιο του Προγράμματος Διαύγεια. Οργάνωση συστήματος για την ανάρτηση όλων των διοικητικών πράξεων του δημοτικού συμβουλίου και άλλων οργάνων, που δεν περιέχουν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, κανόνες πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, κρατικού, εταιρικού ή άλλου απορρήτου, στην ιστοσελίδα του δήμου. Ο σκοπός της Δημοτικής Διαύγειας είναι η διαφάνεια και η πρόσβαση των δημοτών σε όλες τις αποφάσεις κανονιστικού χαρακτήρα.

Πρόταση 7: Ανάπτυξη Συστήματος Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών Εξωνοσοκομειακής Φροντίδας για ΑμεΑ και Άτομα Τρίτης Ηλικίας. Δημιουργία και ανάπτυξη συστήματος παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών εξωνοσοκομειακής φροντίδας για άτομα με αναπηρία και άτομα κατάκοιτα ή τρίτης ηλικίας με φορητές συσκευές (τηλεειδοποιητές κ.ά.) και σταθερό σύστημα ενημέρωσης σε κέντρο βάσης του δήμου.

Πρόταση 8: Ανάπτυξη Ευρυζωνικού Ασύρματου Δικτύου στην Πόλη. Δημιουργία και ανάπτυξη ευρυζωνικού ασύρματου δικτύου για την παροχή ελεύθερης πρόσβασης στο διαδίκτυο σε επιλεγμένα σημεία αρχικά (κεντρικές πλατείες και πολυσύχναστα σημεία) και αργότερα σε ολόκληρη την πόλη.

Πρόταση 9: Ανάπτυξη Πολυεπίπεδης Βάσης Δεδομένων Γεωγραφικής Πληροφορίας. Δημιουργία και ανάπτυξη πολυεπίπεδης βάσης δεδομένων γεωγραφικής πληροφορίας (multilayer GIS) με στόχο την αποτύπωση όλων των δικτύων στην περιοχή του δήμου, όπως πράσινο, πλατείες, κοινόχρηστοι χώροι, σχολικές μονάδες, παιδικοί σταθμοί, άλλα δημοτικά κτίρια, πεζοδρόμια, φρεάτια, ηλεκτρισμός (υπόγειος – υπέργειος), τηλεφωνία, φυσικό αέριο, οπτικές ίνες, ύδρευση,

αποχέτευση, όμβρια, οδικό δίκτυο κ.ά. Αυτή η αποτύπωση θα συμβάλει τα μέγιστα στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των έργων του δήμου.

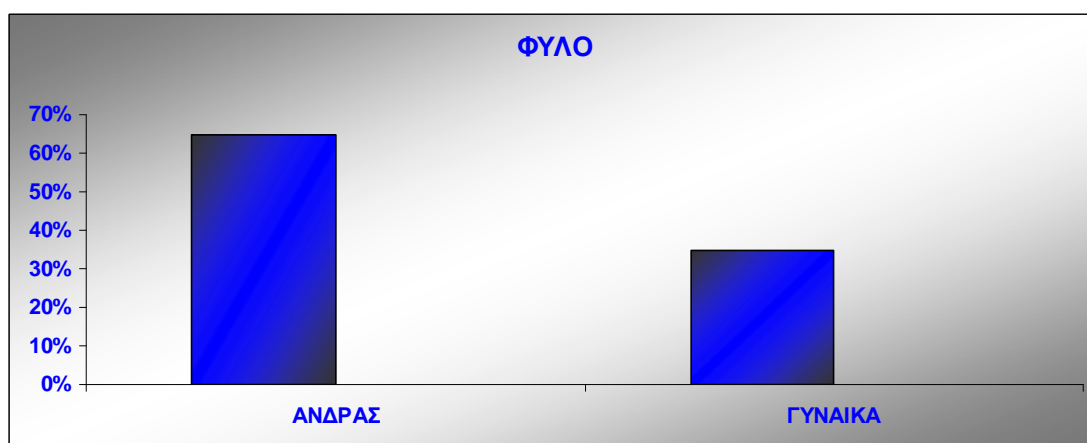
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΡΕΥΝΑ

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 40 εργαζόμενους του δήμου Πάτρας σχετικά με την άποψη που έχουν για το σχέδιο νόμου των δήμων “ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ”. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από 15 Μαρτίου 2011 έως 20 Μαρτίου 2011.

1. ΦΥΛΟ

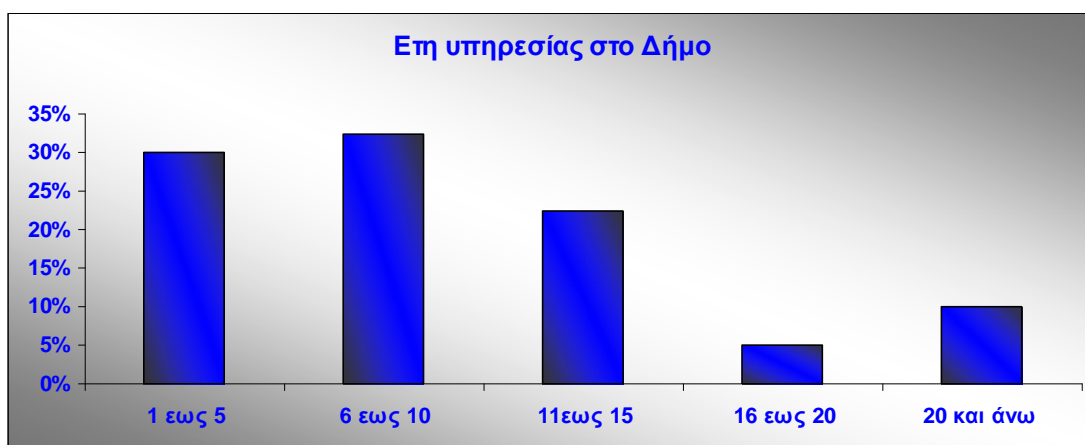
ΑΝΔΡΑΣ	26	65%
ΓΥΝΑΙΚΑ	14	35%

Το 65% των ερωτηθέντων είναι άνδρες ενώ το 35% γυναίκες.

2. Έτη στην υπηρεσία του δήμου

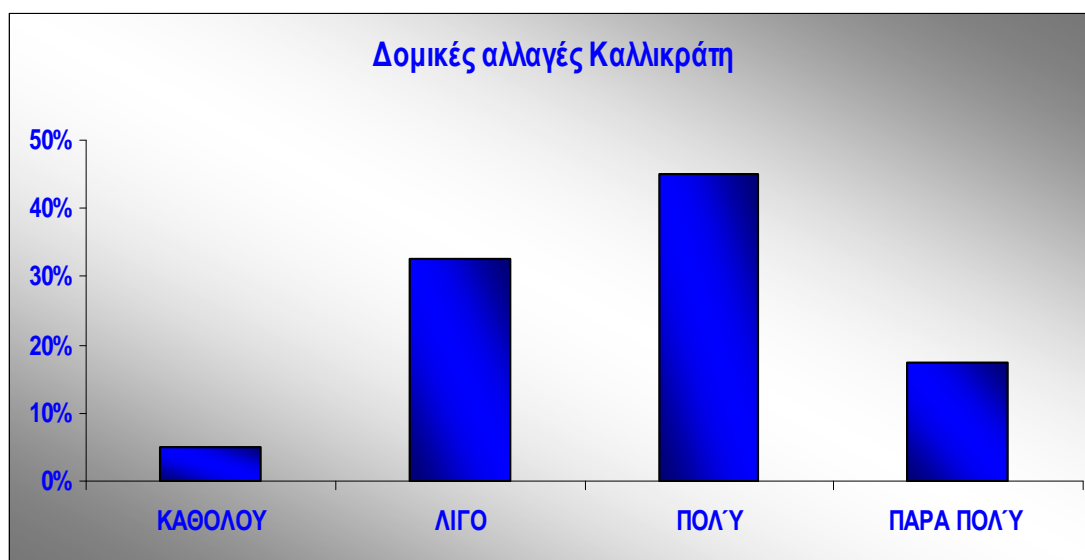
διαβαθμίσεις	F(x)	ποσοστά
1 έως 5	12	30%
6 έως 10	13	32%
11 έως 15	9	23%
16 έως 20	2	5%
20 και άνω	4	10%
σύνολο	40	100,00%

Η πλειοψηφία των υπαλλήλων του δήμου έχει 6-10 έτη υπηρεσίας με ποσοστό 30%, έναντι των 1-5 ετών με 30%, των 11-15 με 23%, των 16-20 με 5% και τέλος των 20 και άνω με ποσοστό 10%

3. Πιστεύεται ότι οι δομικές αλλαγές του Καλλικράτη βοηθούν στην ανασύνταξη του κράτους;

	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	2	5%
ΛΙΓΟ	13	33%
ΠΟΛΥ	18	45%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	7	18%
σύνολο	40	100%

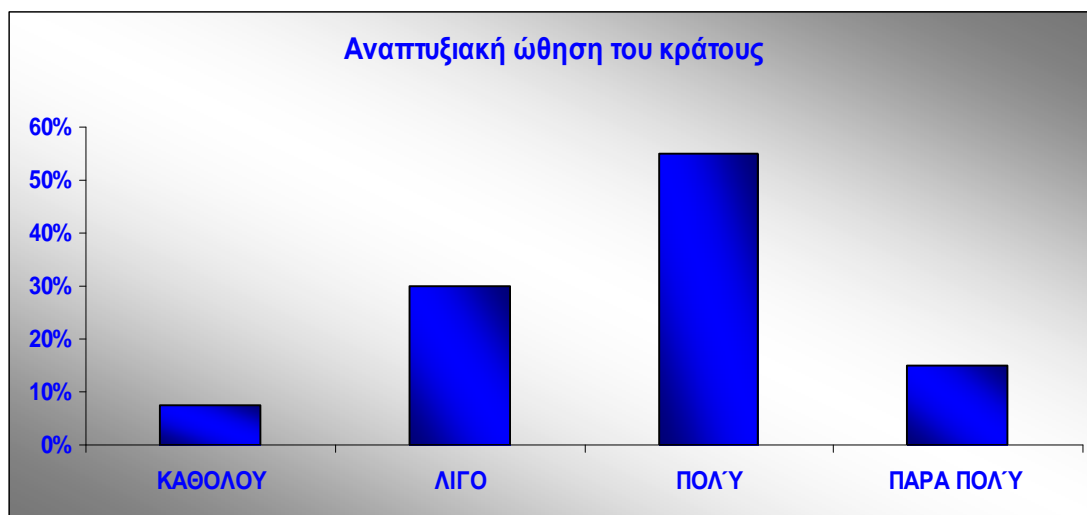

οι δομικές αλλαγές του Καλλικράτη βοηθούν «πολύ» στην ανασύνταξη του κράτους, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, αφού αυτή η διαβάθμιση καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό 45%, έναντι του 33% της διαβάθμισης «λίγο». Χαμηλά είναι τα ποσοστά στις διαβαθμίσεις «πάρα πολύ» και «καθόλου»

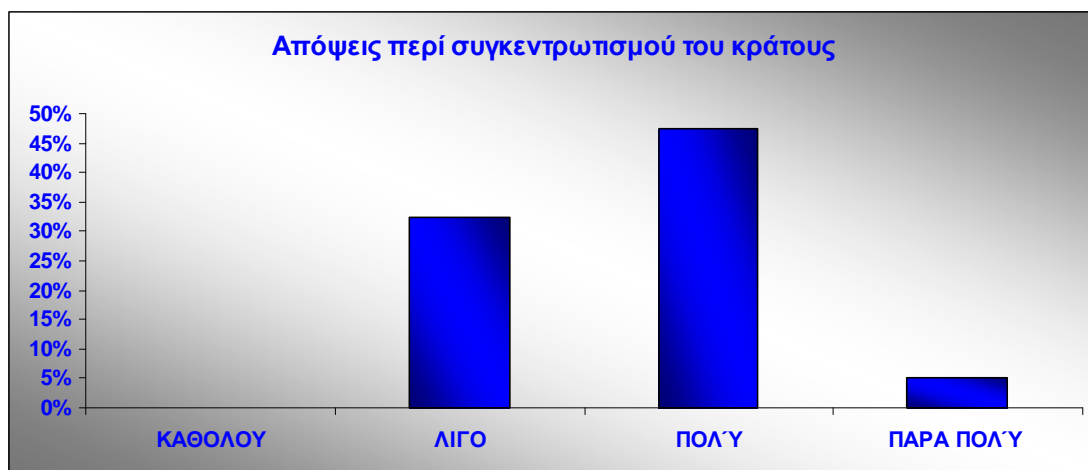
4. Πιστεύεται ότι το σχέδιο Καλλικράτης συντελεί στην αναπτυξιακή ώθηση του κράτους;

	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	3	8%
ΛΙΓΟ	12	30%
ΠΟΛΥ	20	52%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	6	10%
σύνολο	43	100%

5. Το ελληνικό κράτος θεωρείται υπερσυγκεντρωτικό, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται η σωστή εξυπηρέτηση του πολίτη. Πιστεύεται ότι η συγχώνευση του σχεδίου Καλλικράτης συντελεί στη μείωση του υπερσυγκεντρωτισμού του κράτους;

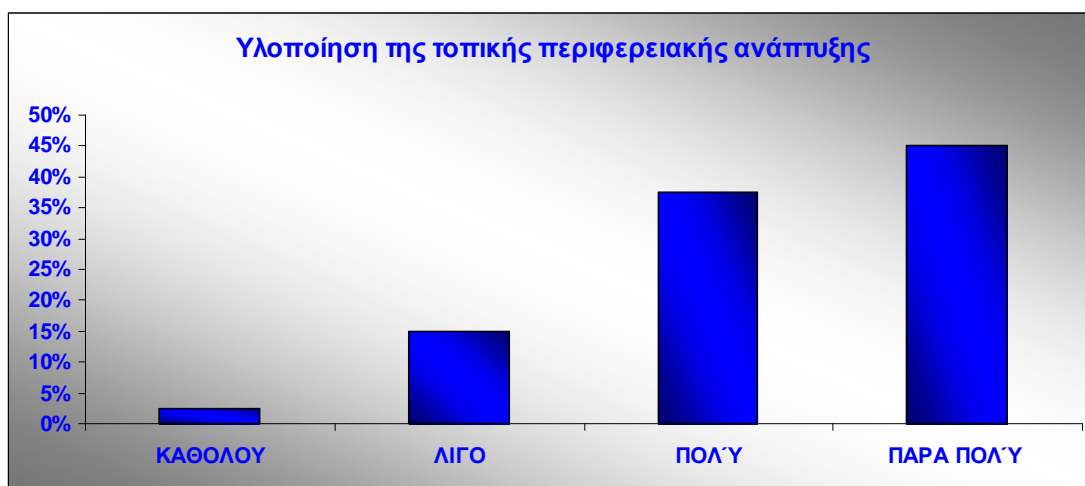
	απαντήσεις	Ποσοστο
ΚΑΘΟΛΟΥ	0	0%
ΛΙΓΟ	13	33%
ΠΟΛΥ	25	51%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	2	5%
Σύνολο	40	100%

Από τους ερωτούμενους μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως του 51% πιστεύει ότι η συγχώνευση του σχεδίου Καλλικράτης συντελεί στη μείωση του υπερσυγκεντρωτισμού του κράτους, στη διαβάθμιση «λίγο» κινείται το 33% ενώ ποσοστό της τάξεως του 5% κινείται στη διαβάθμιση του «πάρα πολύ»

6. Θεωρείται πως το σχέδιο Καλλικράτης συντελεί στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της τοπικής περιφερειακής ανάπτυξης;

	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	1	2%
ΛΙΓΟ	6	15%
ΠΟΛΥ	15	38%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	18	45%
σύνολο	40	100%

Οι υπάλληλοι του δήμου πιστεύουν πως το σχέδιο Καλλικράτης συντελεί «πάρα πολύ» στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της τοπικής περιφερειακής ανάπτυξης, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, αφού αυτή η διαβάθμιση καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό, 45% έναντι του 38% στη διαβάθμιση «πολύ» και 15% στη διαβάθμιση «λίγο»

7. Πως πιστεύεται ότι ευνοούνται οι πολίτες από το σχέδιο Καλλικράτης;

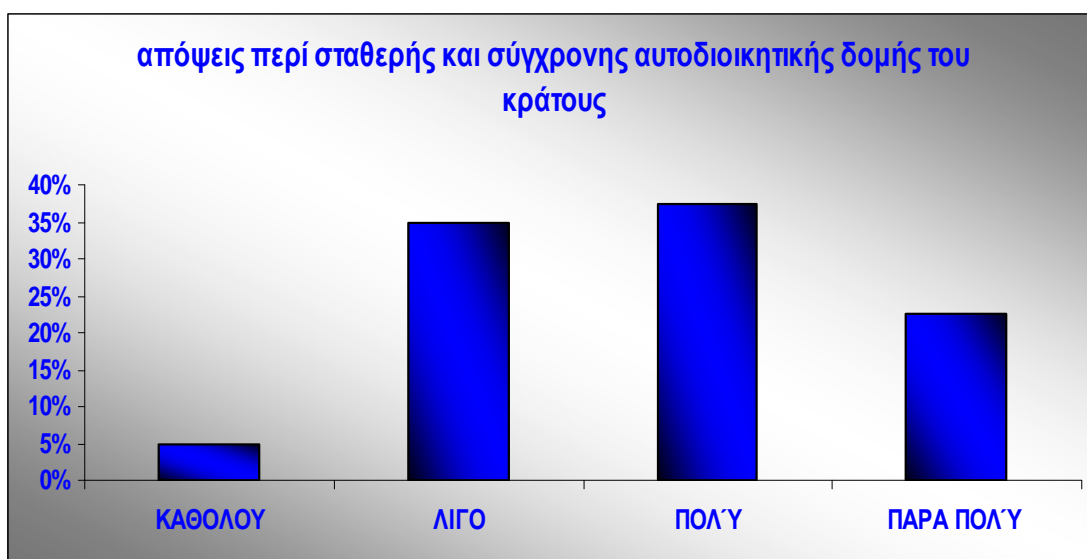
	απαντήσεις	ποσοστό
Διερεύνηση των τοπικών υποθέσεων	15	38%
Αναδιοργάνωση της εξουσίας με τη συμμετοχή του πολίτη	36	90%
Ανάδειξη του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών	27	68%
Αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας	17	43%
Ενσωμάτωση των αρχών διαφάνειας	25	63%

Ο παραπάνω πίνακας μας δείχνει τους τομείς στους οποίους ευνοούνται οι πολίτες από το σχέδιο Καλλικράτης, σύμφωνα πάντα με την άποψη των υπαλλήλων του δήμου. Το 90% καταλαμβάνει η αναδιοργάνωση της εξουσίας με τη συμμετοχή του πολίτη, ακολουθεί η ανάδειξη του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών με 68%, η ενσωμάτωση των αρχών διαφάνειας με 63%, η αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας με 43% και τέλος η διερεύνηση των τοπικών υποθέσεων με 38%.

8. Θεωρείται πως το πρόγραμμα Καλλικράτης πρεσβεύει τη σταθερή και σύγχρονη αυτοδιοικητική δομή του κράτους;

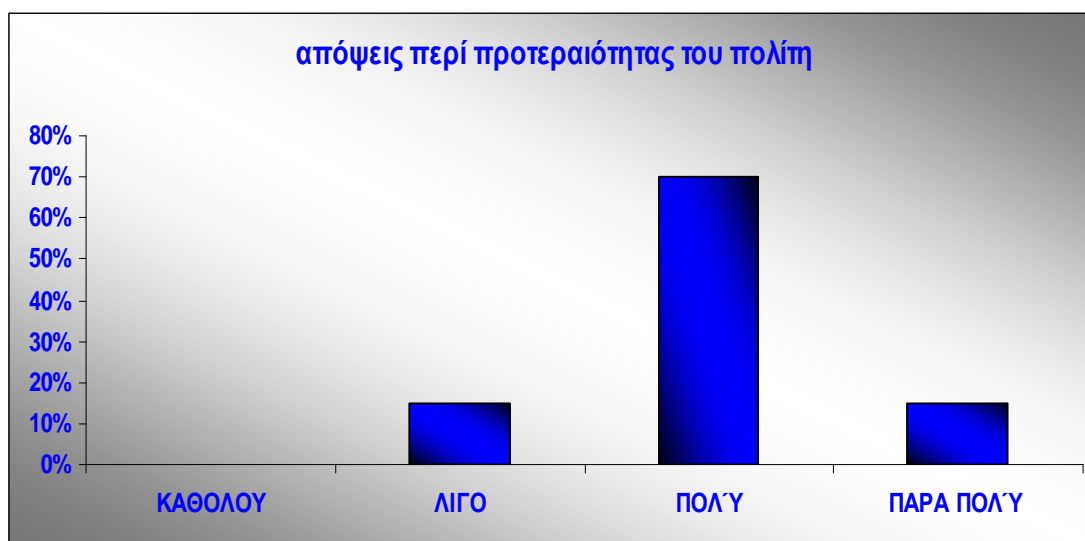
	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	2	4%
ΛΙΓΟ	14	35%
ΠΟΛΥ	15	38%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	9	23%
σύνολο	40	100%

«λίγο» αλλά και «πολύ» πρεσβεύει ο Καλλικράτης τη σταθερή και σύγχρονη αυτοδιοικητική δομή του κράτους, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, αφού στη διαβάθμιση «πολύ» το ποσοστό είναι 38% και στη διαβάθμιση «λίγο» 35%. Ικανοποιητικό είναι και το ποσοστό στο «πάρα πολύ»(23%) , ενώ πολύ μικρό στο «καθόλου»(4%)

9. Πιστεύετε πως το πρόγραμμα Καλλικράτης θέτει σαν πρώτη προτεραιότητα την εξυπηρέτηση των αναγκών του πολίτη;

	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	0	0%
ΛΙΓΟ	6	15%
ΠΟΛΥ	28	70%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	6	15%
σύνολο	40	100%

Είναι εμφανές από τον παραπάνω πίνακα πως κύρια προτεραιότητα του προγράμματος Καλλικράτης είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών του πολίτη, αφού στη διαβάθμιση «πολύ» υπάρχει το υψηλότερο ποσοστό (70%) έναντι 15% στη διαβάθμιση «λίγο» και «πάρα πολύ». Μηδενικό το ποσοστό της διαβάθμισης «καθόλου».

10. Η περιφερειακή θεμελίωση της αυτοδιοίκησης:

	απαντήσεις	ποσοστό
Εξασφαλίζει την αντιστοίχιση του θεσμού στις νέες λειτουργικές κλίμακες	27	68%
Οδηγεί στη συγκέντρωση των οικονομικών δυνάμεων	29	73%
Επιτρέπει τη μεταβίβαση των πρόσθετων αρμοδιοτήτων που άνηκαν ως τώρα στις κρατικές περιφέρειες	39	98%
Μειώνει τα επίπεδα της πολύπλοκης άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών	40	100%

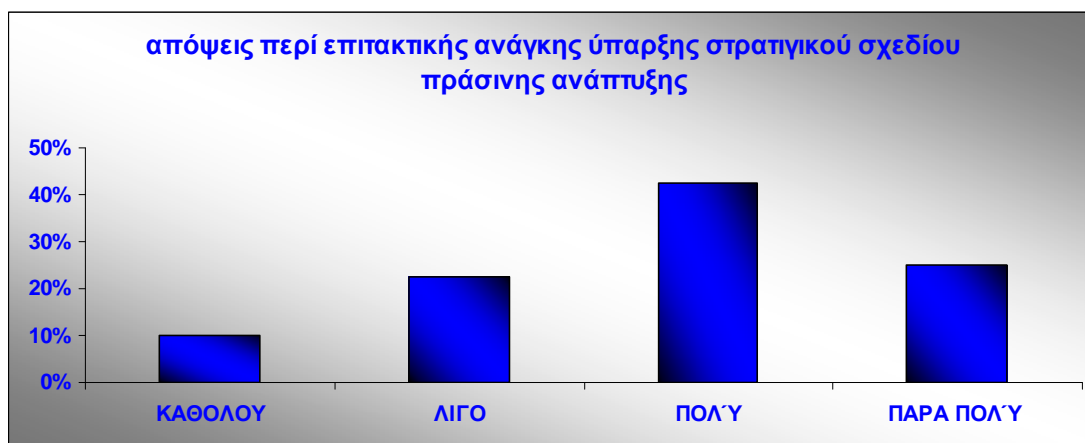
Σε ποσοστό της τάξεως του 100% οι ερωτούμενοι θεωρούν ότι η περιφερειακή θεμελίωση της αυτοδιοίκησης μειώνει τα επίπεδα της πολύπλοκης άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών, επίσης σε σημαντικό ποσοστό 98% θεωρούν ότι επιτρέπει τη μεταβίβαση των πρόσθετων αρμοδιοτήτων που άνηκαν ως τώρα στις κρατικές

περιφέρειες. Σε ποσοστό 73% θεωρούν ότι οδηγεί στη συγκέντρωση των οικονομικών δυνάμεων, ενώ σε ποσοστό 68% θεωρούν ότι εξασφαλίζει την αντιστοίχιση του θεσμού στις νέες λειτουργικές κλίμακες.

11. Θεωρείται πως με τις νέες δομικές αλλαγές αναδεικνύεται η επιτακτική ανάγκη ύπαρξης ενιαίου περιφερειακού στρατηγικού σχεδίου για την πράσινη ανάπτυξη;

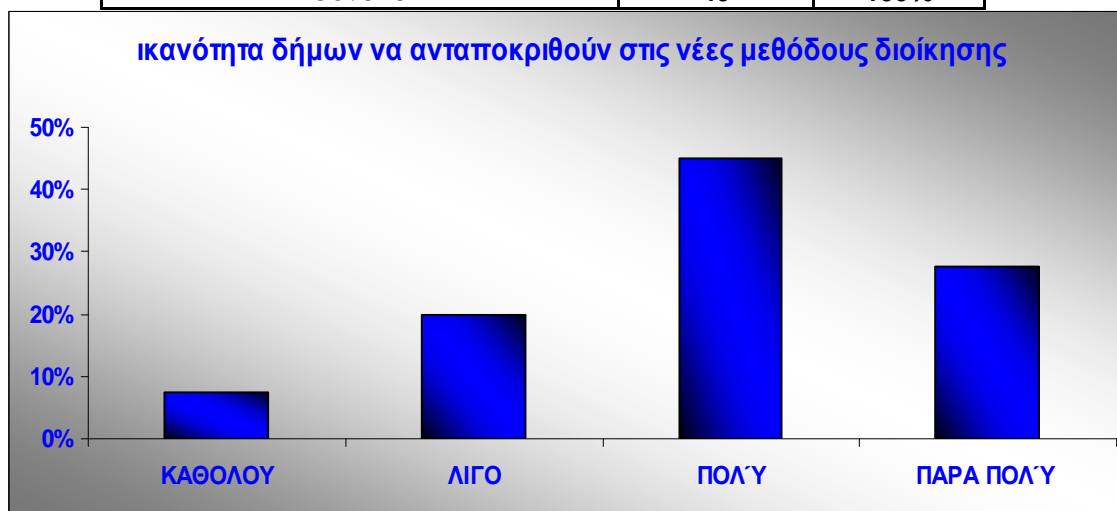
	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	4	10%
ΛΙΓΟ	9	22%
ΠΟΛΥ	17	43%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	10	25%
σύνολο	40	100%

«πολύ» μεγάλη φαίνεται να είναι η ανάγκη ύπαρξης ενιαίου περιφερειακού στρατηγικού σχεδίου για την πράσινη ανάπτυξη, με τις νέες δομικές αλλαγές, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, αφού αυτή η διαβάθμιση υπερτερεί με 43% έναντι 22% στη διαβάθμιση «λίγο». Ικανοποιητικό είναι και το ποσοστό 25% στη διαβάθμιση «πάρα πολύ».

12.Θεωρείται πως η νέα αρχιτεκτονική δημιουργεί δήμους ικανούς να ανταποκριθούν στις νέες μεθόδους διοίκησης διευρυμένων αρμοδιοτήτων σε όλους τους τομείς αυτοδιαχείρισης των Νομαρχιών και Δήμων;

	απαντήσεις	ποσοστό
ΚΑΘΟΛΟΥ	3	7%
ΛΙΓΟ	8	20%
ΠΟΛΥ	18	45%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	11	28%
σύνολο	40	100%

«πολύ» αλλά και «πάρα πολύ» ικανοί είναι οι δήμοι να ανταποκριθούν στις νέες μεθόδους διοίκησης διευρυμένων αρμοδιοτήτων σε όλους τους τομείς αυτοδιαχείρισης των Νομαρχιών και Δήμων με τη νέα αρχιτεκτονική, σύμφωνα με τον πίνακα, αφού τα ποσοστά είναι 45% και 28% αντίστοιχα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αναγκαιότητα της πλήρους και ορθολογικής αξιοποίησης των πόρων του Δήμου Πατρών συνίσταται κυρίως στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των έργων και παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται ώστε να επηρεαστούν θετικά όλοι οι τομείς της Οικονομίας και να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της χώρας.

Τα συνολικά μεγέθη του Καλλικράτη για το δήμο Πατρών καθορίζονται με βάση την οικονομική πολιτική όπως αυτή έχει διαμορφωθεί για το τρέχον έτος και είναι σταθερά προσανατολισμένη στους στόχους ενίσχυσης της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τίθεται ως κύρια προτεραιότητα η κάλυψη των υποχρεώσεων για την επίτευξη των στόχων απορρόφησης της κοινοτικής συνδρομής για όλα τα έργα που εντάσσονται στο Δήμο.

Στα πλεονεκτήματα της νέας προσέγγισης συμπεριλαμβάνονται η ευελιξία, ο προγραμματισμός με βάση τις ανάγκες των έργων και η ιεράρχηση με βάση τις προτεραιότητες του δήμου.

Με δεδομένα και τα χρονικά περιθώρια, απαιτείται η συστράτευση όλων, και της Αυτοδιοίκησης, για την ολοκληρωμένη προσέγγιση και διαχείριση των θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο αμέσως προσεχές διάστημα, ώστε οι νεοεκλεγείσες τοπικές αρχές να μπορούν να αναλάβουν και ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους με αποτελεσματική λειτουργική κι επιχειρησιακή ετοιμότητα, εξυπηρετώντας τις αρχές της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης και της αποτελεσματικής και ποιοτικής εξυπηρέτησης του πολίτη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κοσμά Κωνσταντίνα, 2007, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα : δομή και λειτουργία στην ευρωπαϊκή προοπτική», Εκδόσεις Πατάκη

Παπαδημητρίου Γιώργος, 1993, «Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία», Εκδόσεις Επίκεντρο

Σωτηρέλλης Γιώργος, 2006, «Η Μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», Εκδόσεις Παπαζήση

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

www.ypes.gr/el/Regions/programma

www.apdhp-dm.gov.gr/portal/images/stories/.../kallikratis_3852_fek_85.pdf

www.inews.gr/t/kallikratis.htm

biographies.nea-acropoli.gr/index.php?...

www.madata.gr/.../49623.html

www.ypes.gr/el/.../ProgrammaKallikratis/

www.naftemporiki.gr/news/cstory.asp?id

